

Жыве Беларусь!

ПАГОНЯ

Грамадзка-палітычная газэта

№ 3, пятніца, 15 мая 1992г. *Кошт 1 руб.*

У НЕКАЛЬКІ РАДКОЎ

Раённы фонд разьвіцьця культуры і мастацтва вырашылі стварыць у Дзятлаве.

На спэцыяльны рахунак у мясцовым аддзяленьні банку будуць пастУпаць грошы ад фундатараў, а таксама ад аукцыёнаў, латарэй, камэрцыйнай дзейнасьці клюбаў і Дамоў культуры раёну.

* * *

Аб наборы на падрыхтоўчыя курсы аб ´явіла беларускае аддзяленьне факультэту славістыкі Віленскага пэдагагічнага інстытуту. Адкрылася аддзяленьне летась і рыхтуе настаўнікаў па дзьвюх спэцыяльнасьцях: «Беларуская мова і літаратура» і «Мэтодыка пачатковага навучаньня».

* * *

На ваяводзкай алімпіядзе школьнікаў па экалягічнай тэматыцы ў Беластоку лепшыя веды паказаў Артур Герасімук зь беларускамоўнага ліцэю ў Бельску-Падляскім. Ён стаў пераможцам алімпіяды і атрымаў каштоўны падарунак.

* * *

У пяці гаспадарках Іўеўскага раёну працуюць цяпер меліяратары зь Летувы. Робяць яны добрую справу — пашыраюць плошчы пад кармавыя травы і іншыя культуры. А ў беларускіх гаспадарнікаў свой, новы галаўны боль: чым плаціць суседзям за працу! Калгасы раёну ледзьве трымаюцца «на плаву», зараз спадзяваньні — на дапамогу вобласьці.

* * *

Мэмарыяльная дошка, прысьвечаная Яну Каханоўскаму, зьявілася на будынку Гарадзенскага заапарку. Ян Каханоўскі — сьціплы настаўнік біялёгіі гімназіі імя Адама Міцкевіча — увайшоў у гісторыю як заснавальнік нашага заапарку. Пяцьдзесят гадоў таму, у 1942 годзе, ён трагічна загінуў — быў расстраляны нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

ЗЭЛЬВА — РАСЕЙСКІ ВОСТРАЎ

«Дзяржаўнай» мовай Зэльвы на неакрэсьлены час застаецца расейская, прычына таму — цяжкае эканамічнае становішча мястэчка.

Дырэктар вытворчага аб ´яднаньня жыльлёва-камунальнай гаспадаркі Віктар Аляксандравіч Васіліцкі паведаміў на сэсыі дэпутатам, што грошай катастраф-

Праблема?

ічна мала, а выраб толькі адной шыльды з назвай вуліцы на беларускай (ці роднай?) мове каштуе 144 рублі ў старых цэнах. У Зэльве ж вуліц і завулкаў ажно... каля 45. Акрамя таго, дырэктар паскардзіўся на бядотнае становішча і з добраўпарадкаваньнем, у прыватнасьці, асфальтаваньнем вуліц пасёлку.

Пятро ЖЭБРАК.

ВЫШЭЙШЫ ПІЛАТАЖ ЗА 180 МІЛЬЁНАЎ РУБЛЁЎ

Такога лідчане яшчэ ня бачылі. 8 мая ў 9.30 раніцы над лётнішчам Ліды пачалося грандыёзнае авіяцыйнае прадстаўленьне. Лепшыя ў сьвеце лётчыкі-пілатажнікі, асы паветраных сілаў дэманстравалі сваё майстэрства. На свае вочы людзі ўбачылі, як ажыцьцяўляецца дазапраўка баявых машын у паветры, палёты на вышыні ад пяці да 1500 мэтраў над зямлёю і шмат іншага.

Гэта грандыёзнае шоу было прысьвечанае юбілею першага гвардзейскага злучэньня авіятараў і 47-м угодкам Перамогі. І абыйшлося яно падаткаплацельшчыкам (па неафіцыйных дадзеных) у 180 мільёнаў рублёў. Што й казаць, народ заўсёды патрабаваў хлеба і відовішчаў. Калі не хапае хлеба, на першае месца выступаюць, зразумела, відовішчы. Прападаць, дык з музыкай!

(Уласн. інф.)

ЭКОЛЯГІ БЕЛАРУСІ І ЛЕТУВЫ СУСТРЭЛІСЯ Ў ГАРОДНІ

Па-новаму наладжваюць свае ўзаемаадносіны Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка, адзін з аспэктаў такіх узаемаадносін — экалёгія.

Беларусаў, якія пацярпелі ад Чарнобыльскай катастрофы, востра непакоіць сытуацыя зь Ігналінскай атамнай электрастанцыяй, асабліва пасьля нядаўняга здарэньня на аднатыпнай АЭС у Сасновым Бары. Яшчэ адна праблема — выкіды ў атмасфэру прадпрыемстваў Вільні, зь ветрам яны пераносяцца на значныя адлегласьці і расьсяваюцца ў прыгранічных раёнах Беларусі.

Літоўскі ж бок непакояць рэкі — Вілія і Нёман, якія ад нас працягваюць свой бег да мора па землях Літоўскай Рэспублікі. Суседзі, зразумела, хацелі б, каб рэкі былі як мага чысьцейшыя.

Есьць і іншыя праблемы, якія патрабуюць сёньня ўзаемадзеяньня эколягаў дзьвёх дзяржаў. І вось такая рабочая сустрэча прайшла днямі ў Гародні. Узначальвалі дэлегацыі сп. Раполас Люжынас, намесьнік генэральнага дырэктара дэпартаменту па ахове навакольнага асяроддзя ЛР, і Аляксандар Бядэнка, першы намесьнік старшыні Дзяржкамэкалёгіі РБ. Пасьля ўсебаковага абмеркаваньня быў падпісаны пратакол сустрэчы. Ён прадугледжвае абмен апэратыўнай і навуковай інфармацыяй. Літоўцы і беларусы, як і раней, будуць узаемна інфармаваць аб аварыйных выкідах, забруджваньні атмасфэры паветра.

Чарговая сустрэча эколягаў Беларусі і Летувы заплянаваная на канец мая.

Д. МІХАЙЛАЎ.

АХВЯРА БЕЛАСТОЦКІХ МЭЦЭНАТАЎ

Зьнікла кампартыя — і пачалі адраджацца народныя традыцыі, набіраць сваё пашана да старадаўняй веры ў Бога. Мала-памалу рэстаўруюцца касьцёлы, цэрквы, сынагогі. Сродкі на іх аднаўленьне ахвяруюць самыя вернікі. Праўда, рост кошту матар ´ялаў замінае стваральнай працы, а часам робіць яе немагчымай. Тады адна надзея на мэцэнатаў. І яны знаходзяцца.

Вось і нядаўна хто прыйшоў на абедню ў Пакроўскі сабор, стаў сьведкам дабрачыннасьці. Сабор наведалі прадстаўнікі сельскагаспадарчай фірмы «Амега» з Беласточчыны, яны перадалі сто тысячаў рублёў на аднаўленьне праваслаўнай царквы ў вёсцы Мураванка Шчучынскага раёну. Гэтая акцыя арганізацыйна была падрыхтаваная і забясьпечаная фондам «Бацькаўшчына».

Гасьцей за добрую справу падзякаваў епіскап Гарадзенскі і Ваўкавыскі Валянцін, вернікі прасьпявалі «Доўгія лета».

На разьвітаньне з кароткай прамовай выступіў прэзыдэнт фірмы Міраслаў Цялушэцкі, дарэчы, беларус па паходжаньні. Ён сказаў, што гэтая акцыя фірмы толькі пачатак, увогуле «Амега» мае намер быць сталым спонсарам на Беларусі.

Г. АСТРОЎСКІ.

СЫНДРОМ «ВЯЛІКАЙ КАЗАРМЫ»

Рада Беларускай навукова-прамысловай асацыяцыі выступіла з заявою, у якой недвухсэнсоўна выказала свае патрабаваньні да ВС і Савету Міністраў рэспублікі. Крайняя, не дапускаючая пярэчаньняў катэгарычнасьць фармулёўкаў наўрад ці здольная каго-небудзь зьдзівіць. Сягоньня хіба толькі гультай не выпрабоўвае сілы ў жанры ўльтыматуму ды ня зьбірае подпісы пад чарговым мэмарандумам сусьветнага значэньня. Аб сутнасьці жа выкладзеных патрабаваньняў гаварыць дарэчы. Злашча тэма размовы вельмі ўжо няпростая — вывад эканомікі з стану паўраспаду.

Якім жа бачыцца гэты шлях аўтарам заявы? У першым абзацы, які ідзе за прэамбулай, чытаем: **«Прыняць нарматыўныя акты, якія рэглямэнтуюць і гарантуюць заключэньне прадпрыемствамі, аб ´яднаньямі ды арганізацыямі, разьмешчанымі на тэрыторыі СНД, гаспадарчых дамоў на пастаўку прадукцыі ў 1992 годзе і іх выкананьне (у аб ´ёмах ня ніжэй за ўзровень 1990—1991 гадоў)».** Ня ўзор прамалінейнасьці, але здагадацца можна: з гэтага часу вышэйшым уладам РБ прадпісваецца замяшчэньне функцыяў, якія раней выконваў Цэнтар.

Ну вось. А мы наіўна лічылі, быццам развіцьцё гарызантальных сувязяў — прэрагатыва гаспадарчыў суб ´ектаў, гэта значыць саміх таваравытворцаў. Напэўна нас моцна дэзарыентавала інфармацыя з-за «бугра». Ніяк не можам сабе ўявіць, каб, скажам, аўтамабілебудаўнікі Дэтройту зьвярнуліся ў сэнат з патрабаваньнем прызваць да парадку сталеліцейшчыкаў Пітсбургу.

Ах, вось яно што! Там рынак, а ў нас яго няма. Дазвольце, але хто будзе ўсталёўваць рынычныя адносіны, асвойваць іх мэханізмы: парлямэнтарыі ці ўсё ж гаспадарнікі?

Перашкодаў, вядома, шмат, але далёка ня самыя апошнія зь іх — замшэлыя стэрэатыпы кіраваньня вытворчасьцю. Іх атрыбуты агульнавядомыя: традыцыйная арыентацыя на адміністратыўную вэртыкаль. За прыкладамі справа не стаіць.

У якасьці ваднаго зь іх прывядзём другі пункт патрабаваньняў, сфармуляваных у гэтай заяве: **«Дамагчыся адмовы ад прад ´яўленьня спажыўцамі й пастаўшчыкамі дадатковых патрабаваньняў па сустрэчнай пастаўцы прадукцыі, а таксама аплаты ў валюце».** Калі з канстэксту выключыць марна названых спажыўцоў (не ад добрага жыцьця ў абмен на сыравіну ідуць заморскія банкноты ды дэфіцытны тавар), дык скрозь мудрагелістае спалучэньне словаў праб ´ецца просьценькая думка: «Забараніць бартэр!» Яно як бы й слушна: бартэр ня ўпрыгожвае рынак эпохі разьвітых таварнаграшовых адносінаў. Толькі ж спрабавалі ўжо змагацца з гэтым рэліктам эканамічнай сьвядомасьці. Асуджалі, «ужесточали», забаранялі.

Але й праз гады, у зусім іншых умовах, зноў выстаўляюцца тыя ж патрабаваньні, і ў гэтым хоры настойліва гучаць галасы вучоных (заява, напомню, зробленая ад імя навукова-прамысловае асацыяцыі), тут ужо мімаволі ўзьнікае пытаньне: якім жа павінен быць узровень навуковай думкі, каб так відавочна ігнараваліся пачатковыя пастулаты сусьветнай эканамічнай практыкі. Бартэрны абмен — ня дзівацтва й ня хімэра, а аб ´ектыўная рэальнасьць, рэальнасьць жа не адменіш росчыркам пяра. Пад прэсам усемагчымых адміністратыўных забаронаў яны ня зьнікаюць, а толькі адыходзяць у сфэру «ценявых» адносінаў і пры найменшым паслабленьні прэсінгу зноў легалізуюцца.

(Працяг на стар. 2)

ЦУКРУ НЯМА. УСЯ НАДЗЕЯ НА ГАРАДЗЕЮ

Замест абяцанага цукру разгубленыя гарадзенцы камячаць у пальцах непатрэбныя сёньня паперкі — талёны, якія павінны былі гарантаваць кожнаму з нас набыцьцё пэўнай колькасьці салодкага прадукту. Дзе-нідзе ў крамах «выкідваюць» гэты звышдэфіцыт, але мала каму ўдаецца атаварыцца. А паколькі набліжаецца лета, перыяд нарыхтовак кампотаў, варэньняў і г. д., то гэта простае бытавое пытаньне перарастае сёньня ў палітычнае: маўляў, пры камуністах елі цукар колькі хацелі, а вось пры дэмакратах...

Ня дзіва, што «цукровае» пытаньне стала пунктам абмеркаваньня і на апошняй сэсіі абласнога Савету народных дэпутатаў. Намесьнік старшыні аблвыканкаму Мікалай Калацэй так і сказаў: «Фонды на цукар, ёсьць сёння толькі на паперы». Паводле яго словаў, была дамоўленасьць на ўзроўні міністраў гандлю Беларусі і Украіны, і чакалі цукар з Луцкага заводу, але ні ў красавіку, ні ў маі вобласьць нічога не атрымала. А той цукар, што ўсё ж такі быў у нашых крамах, зь беларускіх заводаў — Гарадзеі і Слуцка.

Па даручэньні Кебіча ў Гародні прайшла спэцыяльная сустрэча зь дзелавымі людзьмі Польшчы. Хацелі дамовіцца аб пастаўцы цукру ад суседзяў, гатовыя былі абмяняць яго нават на мэтал і нафту, але паразуменьня не атрымалася.

Напрыканцы прамовы Калацэй запэўніў дэпутатаў, што вабласныя ўлады будуць усё ж такі намагацца вырашыць праблему, а таксама навесьці парадак у гандлі цукрам. У прыватнасьці, плянуецца выкарыстаць вопыт Брэста, дзе гараджане замацаваныя за пэўнымі крамамі. Але што з таго, калі ў краме пуста?

(Уласн. інф.)

ЗЬМЕНЫ Ў ТАПАНІМІЦЫ ГАРОДНІ

Гарадзкая камісія па тапаніміцы прапанавала на разгляд сэсіі гарсавету чарговыя перамены назваў нашых вуліцаў. Вуліцы Сацыялістычнай мяркуецца вярнуць імя князя Вітаўта, вуліцы Урыцкага — назву Залатарская.

Недарэчная назва «праспэкт 60-годдзя Кастрычніка» будзе зьменена на праспэкт Янкі Купалы.

Бульвару Ленінскага камсамолу (дарэчы, гарадзенцы, адчуваючы фальш гэтай назвы, увесь час карысталіся больш зручнай абрэвіятурай БЛК) камісія прапанавала даць імя акадэміка Браніслава Тарашкевіча. А вось гэтая назва здаецца няўдалай.

Якое дачыненьне меў Тарашкевіч да гэтай вуліцы? Ані якага. У тыя часы, калі жыў і працаваў акадэмік Тарашкевіч, на месцы сёньняшняга БЛК мірна каласілася жыта, гарадзкіх забудоў тут ня было. Затое з БЛК зьвязаная дзейнасьць другога беларускага навукоўца, акадэміка Астроўскага, які доўгі час працаваў у мэдыцынскім інстытуце, а потым узначальваў Навукова-дасьледчы інстытут біяхіміі АН БССР.

Больш лягічным здаецца перайменьне БЛК у бульвар імя акадэміка Астроўскага, тым болей, што такая прапанова ўжо ўносілася ў гарсавет камісіяй па навуковай спадчыне нябожчыка.

А. РАМАШКЕВІЧ.

Куды не ступала нага дэлегацый... (Калгас «Прагрэс» Гродзенскага раёну).

МІЛІЦЫЯ БЯРЭЦЦА ЗА ЭКАЛЕГІЮ!

Засьмечваньне вуліц і навакольнага асяродзьдзя — праблема кожнага гораду. У Бярозаўцы вырашылі нарэшце падступіцца да яе вырашэньня на справе, дзеля чаго мяркуецца стварыць экалёгічную міліцыю, дакладней: увесьці ў існуючы райаддзел міліцыі штатнага работніка, які будзе сачыць за чысьцінёй. Зразумела, міліцыянт павінен мець права караць штрафам тых, хто забруджвае горад і яго наваколле. Справа гэта новая і ня ўсе пакуль разумеюць (ці робяць выгляд, што не разумеюць?) бярозаўскіх кіраўнікоў. Але штатнага эколяга-міліцыянта давядзецца трымаць за кошт гарадзкога бюджэту, так што жыхарам і вырашаць, якімі правамі надзяляць яго.

А Ў МАШЫНЕ — АЎТАМАТ

Калі работнікі Лідзкай ДАІ прыехалі на месца аварыі, што адбылася на скрыжаваньні Савецкай і Ленінскай вуліц, то вачам сваім не далі веры. У разьбітай машыне ляжаў аўтамат Калашнікава, 60 патронаў да яго і штык-нож!

Аказваецца, прапаршчык аднаго з вайсковых падраздзяленьняў не здаў зброю пасьля вахты, а прыхапіў яе з сабой. Зрэшты, з нашымі прапаршчыкамі і не такое здараецца.

АДНЫ ПРОСЯЦЬ ЗЯМЛЮ, ДРУГІЯ БЯРУЦЬ ЯЕ

Цяпер садовыя ўчасткі гараджанам выдзяляюць па 10 сотак, а не па 6, як было раней, і некаторыя найбольш сквапныя і зайздросныя, што атрымалі 6 сотак, прырошчваюць свае ўчасткі самавольна.

Менавіта так паступілі некаторыя «пакрыўджаныя» з таварыства «Сасновае» ў Лідзе. Ды губа ў іх, яе кажуць, ня дура: бяруць не няўдобіцы — замахнуліся на лес. А самае дзіўнае, што робяць гэта самі ляснікі, бо таварыства «Сасновае» створанае з работнікаў лясгасу. На працы, пэўна, штрафуюць мужыкоў за шкоду ў лесе, а самі ў свой вольны час робяць тое ж самае.

Т. КУДРАШОВА.

«ЛІГА» ЗГУРТОЎВАЕ СІЛЫ

Канфэрэнцыя прадпрымальнікаў, якая праходзіла ў Палацы культуры тэкстыльшчыкаў, стала спробай аб'яднаць дзелавых людзей, абараніць іх інтарэсы. Імкненьне натуральнае і лягічнае ў сьвятле цяперашняй няўвагі рэспубліканскіх і мясцовых уладаў да прадпрымальніцтва.

Але зварот арганізатару канфэрэнцыі — незалежнага прафсаюзу «Ліга» — не знайшоў пакуль шырокага водгуку, заля Палаца культуры была запоўнена толькі напалову. А ўжо сёньня ў Гародні дзейнічаюць сотні каапэратываў, малых прадпрыемстваў, асацыяцыяў.

Старшыня прафсаюза «Ліга» Яўген Кармільчык заўважыў у прамове, што ў рэспубліцы створаны няспрыяльныя ўмовы для развіцьця прадпрымальніцтва. Падаткі не стымулююць вытворчасьць, а вядуць да краху. Неабходна згуртоўваць сілы, дабівацца правядзеньня рэфэрэндуму і новых выбараў у парлямант рэспублікі.

У дыскусіі пасьля прамовы Кармільчыка ўдзел узялі А. Гардон, У. Церабун, Ю. Раманаў ды іншыя.

Канфэрэнцыя вырашыла актывізаваць грамадзска-палітычную дзейнасьць, падрыхтаваць пагадненьне з дэмакратычнымі сіламі аб супрацоўніцтве ў правядзеньні рэфэрэндуму і новых выбараў.

(Уласн. інф.)

СЫНДРОМ «ВЯЛІКАЙ КАЗАРМЫ»

(Працяг. Пачатак на стар. 1)

А таму давайце раз і назаўсёды вызвалімся ад бюракратычных імпэратываў тыпу «держать и не пущать». Уразумеем нарэшце: **эканамічнаму нэгатыву можа супрацьстаяць толькі эканамічны пазытыў. Іншымі словамі — рэальная, дзейсная альтэрнатыва.** Ці ёсьць такая ў бартэра ва ўмовах крызыснае сытуацыі? Наагул, у эканоміцы заўсёды ёсьць альтэрнатыўныя рашэньні. Пытаньне толькі ў тым, якое зь іх будзе аптымальным у працэсе яго рэалізацыі. Многім прадстаўнікам вытворчасьці выхад з сытуацыі ў сігоньня ўяўляецца на дзіва простым: дастаткова, маўляў, узнавіць былыя гаспадарчыя сувязі, і мэханізмы таварна-грашовых адносінаў запрацуюць самі па сабе. Можна не сумнявацца: не запрацуюць.

Як гэта ні парадаксальна, але пры ўсёй звышвысокай інтэграцыі савецкай эканомікі сувязі на ўзроўні прадпрыемстваў ды аб'яднаньняў ніколі не адрозьніваліся ні стабільнасьцю, ні высокай гаспадарчай эфэктыўнасьцю. Партнёрскія адносіны нярэдка штучна перарываліся, ледзь толькі пасьпеўшы ўзьнікнуць. Увесь народнагаспадарчы комплекс былога Саюзу фармаваўся ў адпаведнасьці з лёгікай таталітарна-бюракратычнай сыстэмы, а не пад уздзеяньнем натуральных патрэбаў людзей. Функцыянаваньне яго забясьпечвалася прымусовым рэгуляваньнем таварных патокаў.

Такая першая паласа перашкодаў на шляху развіцьця таварна-грашовых адносінаў — архаічная арганізацыя ўзаемадзеючых структураў, праблематычнасьць іх рынкавай трансфармацыі. Есьць і другая, ня менш магутная — грошы. Рубель страціў функцыю меры кошту яшчэ на стадыі падаўленай інфляцыі і, падобна, ня хутка «ачуняе». Надзеі на ўвядзеньне ў былых саюзных рэспубліках уласных валютаў таксама невялікія. Паколькі дзевяць дзесятых грашовага абарачэньня прыходзіцца на сфэру безнаяўных разьлікаў, ці так ужо важна, як выглядаюць грашовыя знакі і якія іх найменьні — грыўны, маркі, талеры... Устойлівым плацёжным сродкам апошнія стануць не раней, чым у незалежных дзяржавах сфармуюцца свае фінансава-крэдытныя сыстэмы і будуць выразна азначаны прынцыпы манэтарнае палітыкі. Але й гэта ня зробіць яшчэ нацыянальныя валюты канвэртуемымі, так што складанасьці ў ажыцьцяўленьні ўзаемных разьлікаў застануцца.

Падобна, прадбачачы ўсю складанасьць сытуацыі, аўтары заявы прапаноўваюць стварыць **міждзяржаўны эканамічны камітэт,** надзяліўшы яго ўсімі паўнамоцтвамі, неабходнымі для вядзеньня ўзгодненае гаспадарчае палітыкі. За дэлегаваньнем паўнамоцтваў, зразумела, справа не стане, а далей? Якім будзе мэханізм прыняцьця рашэньняў, скажам, у інвэстыцыйнай сфэры? Прынцып «дэмакратычнага цэнтралізму» адпадае сам сабою, спадзявацца на рэанімацыю былога «единодушия» па меншай меры наіўна. Хутчэй за ўсё будзе адвергнуты агульнапрынятаў у сусьветнай практыцы прынцып кваліфікаванай большасьці ў залежнасьці ад памеру эканамічных патэнцыялаў. Сындром «вялікай казармы» пэўна ажывіць у памяці шматлікія былыя несправядлівасьці й крыўды, у тым ліку ўяўныя.

Нарэшце, яшчэ адно меркаваньне, якое не дазваляе прыняць выпучаную ідэю. Як дадатак да міждзяржаўнага эканамічнага камітэту непазьбежна прыйдзецца ўзнаўляць і іншыя іерархічныя структуры. Старая сыстэма больш-менш працавала не таму, што існавалі «Госплан» ды «Госснаб», а таму, што заведзены парадак падтрымліваўся ўсёй магутнасьцю таталітарнай дзяржавы.

Пралічваць у дадзенай сытуацыі іншыя варыянты адносінаў на шматбаковай аснове — занятак вельмі сумніўны.

Верагодней за ўсё лічыць, што на першых парах абвалу каапэрацыйных сувязяў найболей актыўна будзе супрацьстаяць развіцьцё двухбаковых адносінаў, уключаючы стварэньне аб'ектаў супольнай уласнасьці. Вось тут райнапраўнае і ўзаемавыгаднае супрацоўніцтва цалкам магчымае. Нават пры розных вялічынях гаспадарчага патэнцыялу і ўзроўнях развіцьця. Такія адносіны намнога лягчэй паддаюцца рэгуляваньню, на іх аснове хутчэй дасягаюцца кампрамісы, бо ўзаемаразуменьне аб'ектыўна нічога не замінае, была б добрая воля. Улічым таксама, што зьбліжэньню бакоў ня можа не садзейнічаць падабенства эканамічнае кан'юнктуры: дэфіцыт канвэртуемых сродкаў, абмежаванасьць экспартнага патэнцыялу, немагчымасьць хуткага пераходу на ўмовы сусьветнага рынку. Адзначаныя абставіны і схіляюць да перавагі на карысьць безвалютнага абмену. У якой форме?

Апелюючы да міжнароднага вопыту, праліччыць аптымальную мадэль двухбаковых алносінаў ня гэтак і цяжка. У якасьці эфэктыўных мераў супрацьдзеяньня дэзынтаграцыйным працэсам могуць быць выкарыстаны такія формы разьлікаў, як **клірынг і спэцыяльныя плацёжныя пагадненьні.** Першы, як вядома, дазваляе замясьціць пры плацяжах рэальную валюту разьліковай (канечне канвэртуемай, якая забясьпечвае кантроль за збалансаванасьцю ўзаемных паставак у іх вартасным выглядзе). Перавага спэцыяльных плацёжных пагадненьняў ня толькі ў больш простай у параўнаньні з клірынгам схеме разьлікаў, але і ў іх здольнасьці параўнальна лёгка трансфармавацца ў **шматбаковы плацёжны саюз.** Менавіта гэты мэханізм і быў выпрабаваны Заходняй Эўропай на шляху да інтэграцыі нацыянальных эканомікаў.

Прынцыповая ж перашкода супрацоўніцтву — адсутнасьць радыкальных крокаў у напрамку да рынку. Надзвычай нематэзгодным для Рэспублікі Беларусь уяўляецца фактычны мараторый на прыватызацыю дзяржаўнай уласнасьці. Чым не абгрунтоўвай яго, стратаў на гэтым шляху чакаецца болей, чым набыткаў.

Вось жа парадокс: у наяўнасьці крызыс плацёжаздольнасьці, катастрафічны рост дэбітарскай запазычанасьці, а прадпрыемствы-даўжнікі нарошчваюць фонды заработнай платы. «Сядзеньню» на картатэцы ў банкаў сягоньня аказваецца большая перавага, чым любым актыўным дзеяньням. Разьлік, як усё геніяльнае, просты: сваіму дзіцяці дзяржава не дасьць прапасьці — ці непасрэдна прафінансуе зь бюджэту, ці, як ня раз было, сьпіша даўгі. Такі адваротны бок мэдаля.

Рашацца ўрады краінаў Садружнасьці на радыкальныя рэформы — сытуацыя пры ўсёй складанасьці эканамічных працэсаў, пры ўсёй вастрыні сацыяльных калізіяў пачне паступова паляпшацца, не — усе мы й надалей будзем плаціць па рахунках «вялікай казармы».

Ігар ГРОМЫХАЎ, г. Гародня.

Старонкі гісторыі

Юрась ШАЎЦОЎ

ЛЮДЗІ ЗЬ ЛЕСУ

Сумны ўспамін пра згарэлых у полымі бульбашоў, што адмовіліся здацца ў палон слаўным чэкістам.

...Усё пачалося яшчэ «за польскім часам». Заходняе Палесьсе лічылася этнічна ўкраінскай зонай і таму беларускія арганізацыі, за выключэньнем КПЗБ, тут амаль ня дзейнічалі: дзейнічалі ў асноўным украінскія. Посьпеху яны мелі няшмат, але 60 школаў толькі на тэрыторыі сучаснай Берасьцейскай вобласьці ўтварылі. На поўдзень украінізацыя была мацнейшай. Галоўнае ж было тое, што асноўная апазыцыйная моц у той момант на Палесьсі была праўкраінскай. Саветы ў нас перад вайной шмат нарабіць не пасьпелі, бо былі занятыя больш палякамі. І таму пэўныя украінскія структуры захаваліся.

З пачаткам вайны на Палесьсе насунулася вялізная хваля «акружэнцаў» і «ўсходнікаў»-апаратчыкаў, што хацелі тут адседзецца і разгарнуць партызанку. Пачаліся рабаўніцтвы і забойствы. Немцы абышлі палескія балоты з поўначы і поўдня і пайшлі далей. Мужыкоў у армію шмат забраць не пасьпелі, таму абаранядь ад дэмаралізаваных «чырвонаармейцаў» і былых НКВДыстаў свае вёскі было каму. Паўсюдна сталі ўзьнікаць стыхійныя ўзброеныя групы самааховы зь мясцовых сялянаў. Часам яны дасягалі колькасьці і ў 100—300 чалавек, як у сучасным Камень-Кашырскім раёне Украіны. Немцы таго не чакалі, але лезьці ў нашыя дрыгвы бо багны не жадалі таксама, таму адразу ж далі магчымасьць некаторым атаманам такіх аддзелаў вольна чысьціць ад бальшавікоў свае землі. Нават зброю часам давалі. Самы ведамы з такіх атаманаў Максім Боровэць (партызанская мянушка — Тарас Бульба). Ён утварыў цэлую рэспубліку з сталіцай у Алэвську (побач з Оўручам на Украінскім Палесьсі), а аддзелы, што ўваходзілі ў ягоную «Полiську Січь», ва кароткі час утварыліся па ўсім Палесьсі. Боровэць быў мясцовым, даволі левым праукраінскім дзеячам і, як усе мясцовыя, ня любіў львавянаў, Бандэру зь ягонай АУН.

Бандэра ж, тым часам, таксама ў шапку ня спаў. Заняўшы разам зь немцамі Львоў, ён утварыў свой урад і абвясьціў аб адраджэньні украінскай дзяржавы. Гэты ўрад адразу атрымаў калясальную падтрымку украінцаў-галічанаў; асабліва сялянаў, якія ненавідзелі палякаў і Саветы па-украінску апантана. Такі рост уплыву самастойнага Бандэры напалохаў немцаў і ўжо 11 ліпеня 1941 году яны той урад разагналі, а самаго Бандэру заарыштавалі і неўзабаве адправілі ў канцлягер Заксэнхаўзэн сядзець разам з Галоўным камандуючым Арміі Краёвай генэралам Стэфанам Равэцкім, камандуючым эвангельскай царквы Марцінам Нэмолерам, галавою нямецкіх камуністаў Эрнстам Тэльманам і сынам Сталіна Якавам Джугашвілі. Выйшаў ён адтуль толькі ў сярэдзіне 1944 году, так што бандэраўцы ўсю вайну абыходзілася без Бандэры.

Пакуль немцы гулялі ва ўкраінскую «самасційнасьць», частка бандэраўцаў ваявала на баку немцаў. У іхнім ліку быў Раман Шухэвіч, што ўзначальваў сфармiраваны ў Нямеччыне батальён СС «Нахцігаль». Пасьля правалу справы Бандэры батальён стаў ненадзейным, Шухэвіч вярнуўся ў Львоў і хутка сышоў адтуль са сваімі паплечнікамі па АУН на Палесьсе, дзе яны вырашылі ўтварыць першы партызанскі фронт супраць усіх ворагаў украінскай нацыі. Максім Баровэць таксама зьмяніў арыентацыю: адмовіўся служыць немцам, фармальна распусьціў свае аддзелы, а потым сышоў у лясы і ўтварыў Украінську Повстанську Армію (УПА).

Калі 14 кастрычніка 1941 года на Палесьсі зьявіліся першыя ўзброеныя бандэраўцы, бульбашы іх сустрэлі ня лепшым чынам, бо сурьёзна ваявалі за ўкраінскую ідэю яны не хацелі. Потым, аднак, галічанаў станавілася ўсё болей; прыйшоў Шухэвіч (мянушкі — Тарас Чупрына, Тур і іншыя), пайшлі крывавыя сутычкі і ўрэшце, узмацніўшыся, галічане-бандэраўцы ў 1943 годзе прымусілі бульбашоў канчаткова прыяднацца да іх. Тых жа, хто адмовіўся — зьнішчылі.

Больш-менш шчыльнае прыяднаньне бульбашоў да УПА Шухэвіча сталася магчымым толькі пасьля таго, як Бульба таямніча патрапіў у нямецкі палон, у той самы Заксэнхаўзэн, дзе яны з Бандэрам разам «тянули срок».

Хутка галічане сышлі ў Галіцыю, бо цэнтар узброенай барацьбы УПА перайшоў туды. На Палесьсі, як і раней, дзейнічалі былыя бульбашы, а таксама іншыя, ня зьнішчаныя немцамі стыхійныя «банды». Мусіць таму у нас да цяперашняга часу ня любяць бандэраўцаў і нядрэнна ставяцца да бульбашоў.

У 1945—46 гадох сытуацыя паўтарылася: зноў былі наплылі галічане-вуніяты, зноў былі тыя ж праблемы і зноў галічане сышлі ў Галіцыю.

Аб «цеплыні» ўзаемадачыненьняў бульбашоў і бандэраўцаў сьведчыць, напрыклад, упэўненасьць паляшукоў, што Бульбу Шухэвіч здаў немцам, а ягоную жонку згвалцілі 12 бандэраўцаў.

Дзесь з канца 1942 года на Палесьсе пачалі насоўвацца з усходу савецкія партызаны, насамперш рэйдавыя брыгады тых жа Каўпака і Мядзьведзева. Пачаліся сутычкі з УПА, а потым і баі з імі. Урэшце савецкія партызаны збольшага замацаваліся ў канцы 1943 году на поўнач ад лініі Ковель-Сарны, якраз на тэрыторыі сучаснай Берасьцейскай вобласьці.

Пасьля падыходу Савецкай Арміі, у лясы ўцякла плойма народу: тых, хто нейк працаваў на немцаў, а галоўным чынам — хто не хацеў ісьці ў Савецкую Армію, бо там нашых часта накіроўвалі ў штрафбаты — «отсиделись тут дома всю войну, теперь повоюйте». Толькі ў канцы 1945 году, пасьля шматлікіх абвяшчэньняў амністыі дэзэртырам, людзі пачалі выходзіць зь лясоў, але не сьпяшаючыся.

УПА ўзмацніла на нашай зямлі арганізацыйную сетку, накіравала некалькі тысячаў байцоў на Берасьцейшчыну з поўдня. Аддзелы яе ў 1944—46 гадох дасягалі 800 чалавек. Але і ў гэты час далёка не ўся барацьба з Саветамі ішла ў межах УПА: большасьць тых, хто быў у лесе, не асабіва думала пра ідэйную барацьбу і проста адседжвалася і чакала амэрыканцаў. Тое дрэнна, канешне, але тое натуралёва для насельніцтва, якое сябе украінцамі асабліва і ня лічыла. Дарэчы, сярод пасьляваенных паўстанцаў было нямала й былых савецкіх партызанаў. Былі такія літаральна ў кожным раёне. Найбольш вядомы тут, мусіць, галава партызанскага савецкага аддзелу да 1944 году, і нашага — пасьля, атаман Ярмак, які дзейнічаў у Антопальскай зоне. Ён згарэў на адным з хутароў ля Янава ў пачатку 50-х гадоў, не пажадаўшы здацца сваім былым паплечнікам.

(Працяг на стар. 5)

Трэба верыць, што «Пагоня» разьвінецца ў рэгулярны, на добрым узроўні часопіс. Многа яшчэ недахопаў у зьмесьце, як і ў баку графічным. Трэба дабівацца, каб хацелася ўзяць у рукі газэту і нешта цікавае прачытаць. Каб ня было гэтае выданьне для вузкага кола чытачоў, якія ўжо і так чытаюць беларускую прэсу.

Усім цяперашнім і будучым рэдактарам зычым многіх і верных чытачоў.

Рэдакцыя «Часопісу» (інфармацыйна-культурны штомесячны часопіс Усходняе Беласточчыны).

НАМ ПІШУЦЬ

(...) Такі радасны, нечаканы сюрпрыз! Узяўся чытаць пад глыбокую поўнач і ўжо да сьвітанку не засыналася. Узварушылася, раскалыхалася памяць пра Гародню, Нёман ціхаплынны і тых людзей, што падобна першым хрысьціянам-мучанікам, такі ж засталіся беларусамі, як ні паласкалі іх плёткамі, ні страшылі даносамі, ні шантажавалі «исками судебными» за іхнюю беларускасьць (суд над моваю беларускаю...).

Пагоня... Назоў вельмі дарэчы, і зьмест, пафас перыёдыка адпавядае ўзьнятаму сьцягу ці, дакладней, падхопленаму, уратаванаму ад патаптаньня чужацкімі і манкурта-янычарскімі ботамі. Адна толькі невялічкая засьцярога: унікаць расейскіх калек, навогул трымацца тае сачыстае каларытнае мовы, якая яшчэ не выпетрылася, жыве і бруіць крынічкай гаючаю на Гарадзеншчыне (...). Так што словы-паразіты накшталт «сузаснавальнік», «пачынаючых», «часьцяком» няхай застануцца ўласнасьцяй цэнтральных «двуязычных» газэтаў, стыль якіх нярэдка нагадвае не найлепшы пераклад з найгоршага варыянту «новаяза». Так што лепш застанемся хаўрусьнікамі (сузаснавальнік), фермерамі-пачаткоўцамі (пачынаючы фермер), навогул людзьмі годнымі ўласных скарбаў. І чым «пагоня» магла б таксама забавіць чытача, дык гэта сапраўды беларускім словам, беларускім ладам, з самага пачатку адмежаваўшыся ад жабрацтва па «новаязаўскаму» сьметніку.

А. КАЎКА,
доктар гістарычных навук,
г. Масква.

Вітаю Беларускую газэту ў Гародні!

Я прачытаў газэту зь вялікай асалодай. Хрыстос прызямліўся і ўваскрэс у Гародні. Віншую Вас!

В. ЯГОРЧАНКА,
г. Менск.

Вельмі добра, што ў Гародні, якая славіцца сваімі кансэрватыўнымі традыцыямі, зьявілася беларуская газэта. Прызнацца, я быў вельмі непрыемна ўражаны, калі разгарнуў другі нумар і ўбачыў да болю знаёмыя рускія словы: «понедельник, вторник...» Але ж гэта ўжо было і ёсьць, пачынаючы з «Народнай газэты» і канчаючы якой-небудзь шматтыражкай. Значыць, хутка будуць рускамоўныя абвесткі... а можа і на польскай зьявяцца. Дык на каго ж тады разьлічана газэта! Каб любой цаной прывабіць падпісчыкаў і ўзяць тыраж!

Лічу, што аўтарытэт трэба заваёўваць не такой цаной. Бо калі газэту будуць купляць дзеля праграмы перадач, то вартасьць яе будзе невялікая. (...) Ня трэба забываць, што «великий и могучий» для нас зьяўляецца іншаземным, а ў нас ёсьць свая дзяржаўная мова. Таму прапаную друкаваць на цяперашняй «наркомаўскай» мове, каб яна была зразумелая «интернационалистам» і, калі газэта будзе зьместоўная, яны яе будуць купляць замест «Гродненской правды» зь цягам часу.

Вельмі хацелася б, каб газэта друкавала ўрыўкі з гісторыі ВКЛ і нашага краю, гісторыі рэлігіі і пра яе будучыню ў сувязі з самастойнасьцю рэспублікі.

В. ШАЎРОЎ,
г. Гародня.

Фотаздымак М. Анішчанкі

ШКОЛЬНЫЯ УРОКІ ФЭСТЫВАЛЮ

У мінулым месяцы ў Гародні адбываўся фэстываль «Балтыйская тэатральная вясна-92». У гэтым годзе значна пашырылася геаграфія ўдзельнікаў фэстывалю. Тэатральныя калектывы з Польшчы і Нямеччыны, Фінляндыі і Эстоніі, Летувы і Беларусі, Расеі і Латвіі на працягу тыдня працавалі на адной сцэне. Цешыла й тое, што арганізатары фэстывалю адшукалі магчымасьць запрасіць у якасьці гасьцей ня толькі прафэсійных крытыкаў, але і актораў (якія былі не задзейнічаныя ў спэктаклях), рэжысёраў розных тэатраў, гэтым самым даўшы магчымасьць набыць яшчэ адну школу прафэсійнага майстэрства.

Сур ´ёзную падставу для роздуму аб палітры сучаснага тэатру прапанаваў Нацыянальны тэатар г. Мангэйма-Шнабэль сваім спэктаклем «Канфэрэнцыя птушак» (Ж. К. Кар ´ер), у якім прадэманстраваў выдатныя пластычныя навыкі маладых актораў. Прычым стварэньне пластычнага малюнку дзеючых асобаў выходзіць па-за межы паказу зьнешніх адметных рысаў, а з ´яўляецца падставай для пошуку характару, унутранага стрыжню кожнага вобразу.

У гэты самы шэраг можна паставіць і працу маладых актораў з Санкт-Петэрбургу ў спэктаклі «Фарсы, або Новыя сярэднявечныя французкія анегдоты».

Асвойваючы сцэну ў характары пляцовачнага тэатра, выканаўцы ня толькі віртуёзна валодаюць уласным целам, але зь лёгкасьцю, выдумкай трансфармуюць кожны прадмет **у гульні, кожную драбніцу касьцюму.** Вынаходніцтва, фантазія празь меру і таму ад такога відовішча павявае маладосьцю. Гледачы з задавальненьнем успрымаюць гульню, якая прапаноўваецца зале, дзе зусім разбураецца рампа, і акторы і гледачы ў гэтым кругазвароце вясельля аб ´ядноўваюцца ў адзінае.

Выдатнае валоданьне формай паказаў тэатр Крэатур з Бэрліну ў спэктаклі «Крама з пернікамі» (Г. Шульц). Тут у дзіўным вобразе ўжыўся, здавалася б, сцэнічны парадокс. З аднаго боку, зьнешні шэраг гаворыць нам аб тым, што гэта — тэатар абсурду, супергратэску, а разам з тым гэта — тэатар жывы, які адразу пазнаюць.

Усё, што адбываецца на сцэне (успаміны героя п ´есы аб яго дзяцінстве, зьвязаныя з пэўным домам, пэўнымі людзьмі) — няпрыгожа. Няпрыгожа, але... вельмі натуральна. І, дзякуючы таму што яно жывое, яно прыгожае.

Гэта думка была выказаная на нарадзе крытыкаў рэжысёрам з Польшчы і, думаю, яна выключна датычыць гэтага спэктакля, у якім злучана тое, што, здавалася, злучыць немагчыма.

Спэктаклі эстонскага тэатру «Эндла» з горада Пярну — «Ганчарня Эпп Піларпарт з Пуньяба» (П. Валак, П. Падаяс) і «Шкляны звярынец» (Т. Уільямс), фінскага тэатру з гораду Лахці далі глыбокую «інфармацыю да роздуму» у сэнсе пошуку драматургічнага аўтарскага падтэксту. Відаць, самае складанае — пры пераpаджэньні літаратурнай асновы ў сцэнічны варыянт ня проста захаваць зыходны тэкст, а перадаць умоўны сэнс, падтэкст паміж радкамі, і менавіта гэты глыбінны пласт выбудаваць у пэўны вобразны шэраг.

На мой погляд, у вабодвух спэктаклях думкі і пачуцьці аўтараў-драматургаў раскрыты калі не да канца, то ў любым выпадку, з пачуцьцём разуменьня.

Але зьвернемся да беларускіх спэктакляў. Чатыры калектывы мелі магчымасьць паказаць сябе на фэстывалі і, на жаль, кожнаму зь іх давялося выслухаць шмат няпрыемных слоў.

Але я б не хацела далучацца зараз да выключна адмоўных адзнакаў, а паспрабавала б падумаць, у чым прычына яўных няўдачаў.

Да прыкладу, спэктакль «Ку-ку» па п ´есе М. Арахоўскага (г. Менск) адназначна прызнаны крытыкай, як псеўдаабсурдны.

Не магу не пагадзіцца з Т. Арловай, тэатральным крытыкам з Менску, што ў накірунку тэатра абсурда на беларускай сцэне робяцца першыя крокі. А яны заўсёды могуць быць памылковымі.

Рэжысёр А. Гузій, асвойваючы складаны матарэял, які не бяз пэўных драматургічных недасканаласьцяў пайшоў па шляху «першага пляну» — тэкставага. Дзеяньні п ´есы адбываюцца як бы ў двух вымярэньнях: рэальнае жыцьцё героя Вадзіма і яго думкі, яго выабражэньне, зь нейкімі надуманымі дзеючымі асобамі.

Спэктакль будуецца, як хваравітае бачаньне, якое мучыць героя, не дае яму падставы гарманічна існаваць у рэчаіснасьці.

І вось тут, як мне думаецца, пастаноўшчыка чакае галоўны пралік. Спачуваючы герою ў яго мытарствах, ён не бярэ на сябе адказнасьцьісьці па зваротнаму шляху... і захапляцца ім.

Узгадайце, у вядомым фільме «Той самы Мюнхаўзэн» М. Захараў, ствараючы асяродак злоснага непрыняцьця, дзе дзівак па-за «агульным ладам» падносіць героя Янкоўскага да вышыні ня толькі вялікага фантазёра, а чалавека-тварца СВАЙГО, ні з кім і ні з чым не параўнальнага ўнутранага сьвету, ім створанага. Жывога. І таму прыгожага.

Але... Гэта быў бы іншы спэктакль і магчыма зь іншым выканаўцам. Але хто ведае, магчыма, менавіта такі крок раптам «павярнуў» бы п ´есу Арахоўскага ў нечаканы бок.

Няхай прабачыць мяне рэжысёр за такія нечаканыя парады, але мне здалося, што нягледзячы на вострую крытыку спэктаклю «Ку-ку», падстава для цікавага сцэнічнага дзеяньня ад самага пачатку ўсё ж ёсьць.

І спэктакль мог бы быць паўнакроўным. Як, дарэчы, і «Паўлінка» (Гарадзенскі тэатар), калі б пастановачны калектыў паклапаціўся ня толькі аб узнаўленьні старога спэктаклю, а пашукаў новыя шляхі, каб прачытаць купалаўскую драматургію, дзе закладзеныя не нейкія фактурныя нацыянальныя тыпажы, але й агульны дух непрыняцьця фальшу, пратэст супраць таго, каб зламаць канкрэтную асобу, канкрэтны чалавечы лёс.

Маладая студыя Віталя Баркоўскага па-за афіцыйнай праграмай выставіла сваю працу — «Апошняя п ´еса Траплёва».

Крытыкі адмовіліся абмяркоўваць убачанае. Хоць зноў-такі, мне здаецца, любы прадукт творчых ідэй мае права на абмеркаваньне. Няхай нават і не на вельмі прыемнае.

Амаль у поўнай цемры, з лёгку падсьвечанай нафтавай лямпай, некалькі актораў граюць дзіўнае дзеяньне. У ім адсутнічаюць звыклыя дыялёгі, у ім — папросту шэраг розных дзеяньняў, якія кожны з гледачоў можа тлумачыць па-свойму.

Гучыць кавалак з Чэхаўскага маналёгу п ´есы Траплёва і... груба абрываецца, так і не даграўшы да канца... Жанчына ўзгадвае нейкі рамантычны эпізод у сваім жыцьці, але ўспаміны перарываюцца тым, што яе перыядычна некуды адносяць... І ў рэшце мы бачым у кучы людзей, якія няпрыгожа спачываюць, з паўадкрытым ротам, якія храпуць і зусім абыякавыя...

Што гэта? Назваць спэктаклем тое, што ўбачылі, складана. На мой розум, гэта хутчэй за ўсё эцюдная замалёўка да спэктаклю, які мог бы яшчэ быць.

Адзін з гледачоў, што сядзеў побач, кажа мне: «Як жа аўтар ня любіць чалавецтва! — А мне хацелася запярэчыць.— Так, не любіць, не любіць тое чалавецтва, якое «прасыпае» кожнага асобнага чалавека».

Можа ня варта перакрэсліваць тое, што нам ня вельмі блізка, нават чужое — тую форму сцэнічнага існаваньня, якую прапаноўвае Баркоўскі? Магчыма тут мы маем справу зь іншым шляхам спробаў і памылак, які, хто ведае, падчас прыводзіць да нечаканых вынікаў?

Можна бясконца аналізаваць ўсё тое, што было ўбачана на фэстывалі. Адно з галоўных дасягненьняў у тым, што ён даў магчымасьць убачыць такую колькасьць аўтарскіх поглядаў, стыляў, накірункаў, што ўсё ўбачанае можа стаць сапраўдным натхненьнем да новых пошукаў і экспэрымэнтаў.

С. КАРМАЗІНА,
г. Гародня.

ЦІ ЁСЦЬ «МОЦАРТЫ» Ў ВАЎКАВЫСКУ?

Для вядомага ў Гародні й вобласьці педагога й кампазытара Віталя Канстанцінавіча Радзівонава такога пытаньня не йснавала. Калі ў Ваўкавыску ёсьць музычная школа, то павінныя быць і маленькія «моцарты». Трэба толькі іх адкрыць.

У верасьні мінулага году тэлефонны званок кампазытара ўскалыхнуў пэдагагічны калектыў музычнай школы. Радзівонаў прапанаваў сваю дапамогу ў працы зь дзецьмі, якія спрабуюць ствараць музыку. Першым пабуджэньнем дырэктара школы М. А. Невара было сказаць: ды ў нас такіх амаль няма. Але завуч А. П. Кананoвіч была ўпэўнена ў таленавітасьці сваіх выхаванцаў. Гэта ж яны паставілі на сцэне некалькі гадоў таму дзіцячую опэру «Казка аб мёртвай царэўне і сямёх волатах» на музыку выкладчыка школы Е. Логінава. Вядома, шмат хто з тых дзяцей ужо пакінулі сьцены школы, але хіба новыя дзеці менш таленавітыя?

Алена Пятроўна ведала, што спрабуюць складаць свае мэлёдыі на фартэп ´яна сёстры Юля і Оля Каралені, Лена Янкоўская ды й іншыя выхаванцы. А вось дапамагчы дзяўчынкам аформіць гэтыя мэлёдыі на паперы рукі не даходзяць, ды й няма ў пэдагогаў глыбокіх ведаў па кампазыцыі.

І тут нечаканы падарунак з вабласнога цэнтру ў асобе энтузыяста па працы зь дзецьмі Радзівонава. Зразумела, трэба было ўхапіцца за гэтую нагоду абайма рукамі. Вопытнага пэдагога сустрэлі ў Ваўкавыску з радасьцю й надзеяй. Завуч і выкладчык ужо вызначылі дзяцей, якіх не задавальняла толькі вучэбная праграма і якія хацелі паспрабаваць сябе ў стварэньні музыкі. Доўга шукаць такіх дзяцей ня трэба было. Яны былі навідавоку: захопленыя вучобай, з добраю пасьпяховасьцю, уседлівыя за музычнымі інструмэнтамі, цікаўныя і дапытлівыя ў сьвеце музыкі.

Кожную суботу Радзівонаў сьпяшаўся з Гародні ў Ваўкавыск, дзе яго чакалі юныя мясцовыя таленты. З кожным пэдагогам займаўся паасобку, вёў па сваёй асаблівай сьцяжынцы, дапамагаў аформіць яшчэ няясныя задумы ў невялікія, але каларытныя п ´ескі. Не падказваючы гатовых рашэньняў, ён імкнуўся разьвіць самабытнасьць кожнага юнага музыкі.

І вось прайшло 7 месяцаў існаваньня клясы кампазыцыі ў Ваўкавыскай музычнай школе. Натуральна, ў пэдагогаў ды ў Радзівонава ўзьнікла думка: праслухаць і заахвоціць дзяцей, якія навучыліся самыя пісаць музыку. Але ў якой форме праслухаць? Недарэчна наладжваць паказённаму іспыт дзецям, што самахоць узяліся за творчую працу. Нарадзілася ідэя правесьці ў школе першы фэстываль юных кампазытараў. Першы для школы, для горада і наагул для ўсіх музычных школаў вобласьці. Гэтую ідэю падтрымала абласное аддзяленьне Беларускага фонду культуры і аддзяленьне дзіцячага фонду імя Леніна.

Фэстываль — гэта, бязумоўна, моцна сказана. А калі быць бліжэй да жыцьця, то трэба прызнаць, што адбыўся звычайны канцэрт нязвычайных музыкаў, якія сыгралі п ´есы, што яшчэ й ніколі ня гучалі. Гэта адбылося 17 красавіка, пачалося ў 17.00 і скончылася цераз паўтары гадзіны.

Перад слухачамі прагучалі творы чатырнаццацёх юных «моцартаў». П ´есы былі самыя разнастайныя па жанрах і па інструмэнтоўцы: вальсы, полькі, п ´есы-абразкі, мэнуэты і нават... танга. Гучалі фартэп ´яна, баян, скрыпка, віяланчэль. Прычым іншыя дзеці пісалі ня толькі для таго інструмэнту, на якім яны практыкуюцца. Так Наташа Дзебыш, якая займаецца па клясе акардыёну, напісала п ´есу для скрыпкі, і такую, што яна здалася прываблівай пэдагогу Сьвятлане Леанідаўне Семяняка.

Канцэрт пачаўся з п ´ескі «Капеж» самага юнага кампазытара, першаклясьніка Наташы Кайновай. П ´ескі даволі яркай для васьмігадовай дзяўчынкі. А скончыўся цэлым каскадам сонечных, сьветлых і цёплых п ´есаў трэцяклясьніцы Леры Янкоўскай, якая выканала іх упэўнена й паканцэртнаму. Акрамя таго, яна яшчэ сьпела два свае рамансы на словы (каго б вы думалі?) — Фета ды Аляксея Талстога. Словам, ведай нашых!

Трэба сказаць, што пяцёра Ваўкавыскіх «моцартаў» ужо йгралі перад вялікай тэлевізыйнай аўдыторыяй, выступаючы ў канцы году па абласным тэлебачаньні. Гэта Валерыя Янкоўская, Вольга і Юлія Каралені, Наталія Дзебыш, Алена Бортнік ды адзіны ў асяроддзі юных кампазытараў мужчына — чацьвёртаклясьнік Дзьмітры Уласенка (кляса баяну). А ўсе дзяўчынкі — піяністкі. Назваў іх поўнымі імёнамі, як і патрэбна называць тых, хто ўжо выступае на тэлебачаньні.

Кожны кампазытар прадстаўлены дзьвума-трыма п ´есамі. Запомніліся дзьве песьні, складзеныя Ленай Бортнік,— «Калыханка» на свае словы і «Край мой беларускі» на словы Ніла Гілевіча.

Атрымалася яркае сьвята дзіцячай музычнай творчасьці, якое запомніцца надоўга. Яно пакінула многа радасьці і бацькам, і пэдагогам, і самім дзецям. А якое сьвята без падарункаў? Праўда, на больш значныя падарункі грошай у арганізацыяў, што ўзялі шэфства над фэстывалем, не хапіла, але дзеці атрымалі цікавыя кнігі па музыцы, якія ўручыла ім старшы экспэрт абласнога аддзелу Беларускага фонду культуры О. В. Рудава.

Не абавязкова ўсе юныя «моцарты» стануць зь цягам часу кампазытарамі, тым болей вядомымі. Чаго ж тады марнаваць час на захапленьне, якое можа ня стаць прызваньнем?

— Тварэньне музыкі разьвівае вобразную фантазыю, дапамагае дзецям набыць навыкі творчасьці. А гэтыя якасьці спатрэбяцца сёньняшнім юным музыкам у іхнім будучым жыцьці, якую б прафэсію яны сабе ня выбралі,— гаворыць Віталь Канстанцінавіч Радзівонаў.

Герольд КІСЯЛЕЎ,
г. Ваўкавыск.

ПОКАЗКІ

— Чаму ты заўсёды, калі я пачынаю сьпяваць, выходзіш на балкон? — пытае жонка мужа.

— Бо не хачу, каб суседзі падумалі, што я цябе б ´ю.

* * *

— Татка, татка, ты толькі паглядзі: у гэтага дзядзькі на галаве няма ані воднага воласа!

— Ціха, сынку, бо дзядзька пачуе.

— Дык ён пра гэта яшчэ ня ведае?!

* * *

— Ты чуў навіну? Нашага камінара зьбіла машына.

— Я заўсёды гавaрыў, што вадзіцелі езьдзяць, нібы шалёныя. Аднак лётаць па дахах — гэта ўжо нахабства!

* * *

— Які транзыстар вам больш да спадобы: на кароткія ці на доўгія хвалі? — пытаецца прадавец у міліцыянэра.

— На кароткія. Мая кватэра малая вельмі...

* * *

Урачыстая рэгістрацыя шлюбу.

— Ці хочаце вы мець жонкай прысутную тут Кацярыну? — пытаецца ў жаніха сакратарка сельсавету.

— Не!

— Дык чаму ж вы цягнулі аж да самай рэгістрацыі? — зьдзіўляецца сакратарка.

— Бо вы першая, хто пра гэта запытаўся!

* * *

— Зараз я раскажу вам, як ўзьнік першы чалавек,— гаворыць выкладчык Закону Божага.

— Не, лепш раскажыце, як узьнік трэці,— адгукаюцца вучні.

* * *

Малады чалавек пытаецца ў цыганкі, што яго чакае ў будучыні.

— Да 40 гадоў ты будзеш жыць па-жабрацку.

— А што будзе потым?

— А потым ты прызвычаішся...

* * *

— Якая розьніца паміж вярблюдам і беспрацоўным?

— Вярблюд можа цэлы месяц працаваць і ня піць, а беспрацоўны можа ўвесь месяц піць не працуючы!

* * *

— Мой татка вельмі падобны да Кебіча.

— Чаму?

— Абяцаў падарыць на дзень нараджэньня лісапэд, а прынёс ролікавыя канькі.

Старонкі гісторыі

ЛЮДЗІ ЗЬ ЛЕСУ

Юрась ШАЎЦОЎ

(Працяг. Пачатак на стар. 3)

Прыкладна ад 1947 году стала ясна, што вайны з амэрыканцамі ня будзе і трэба неяк выбірацца зь лесу. УПА слабела, як і ўвесь рух, і ў 1948—49 гадох яна арганізавана перавяла свае структуры са стану партызанскай вайны да стану ўзброенага падполья. Апошнім рэгіёнам, які пераходзіў арганізавана на такі стан, было Палесьсе.

Сам Шухэвіч загінуў у 1950 годзе ў сутычцы з гэбістамі ў Прыкарпацьці. Ён быў нязьменным ачольнікам УПА. Бандэра быў забіты ў Заходняй Нямеччыне ў 1957 годзе. Максім Боровэць (Бульба) памёр сваёй сьмерцю ў 80-х гадох на Захадзе, пасьпеўшы напісаць вялікія мэмуары.

Пасьля 1949 году на Палесьсі існавалі толькі маленечкія стыхійныя ўзброеныя групкі, але іх было даволі шмат. Яны дацягнулі да нашага часу, калі Бушылу (Бушыла выйшаў з лесу толькі ў часы Перабудовы.— рэд.) лічыць «апошнім змагаром» з камунізмам. Калектывізацыя з-за ўсіх гэтых падзеяў пачалася на Палесьсі толькі напрыканцы 1948 года і йшла досыць спакойна, нават гуманна.

Калі сыходзіць з пасылкі, што савецкая ўлада — улада людажэрская, дык ейны адносна спакойны характар на Палесьсі пасьля вайны можна лічыць следзтвам нашага супраціву. Мы — адстраляліся. І таму Палесьсе магло дазволіць сабе і цяпліцы, і баптызм, і моцныя народныя традыцыі, і «сельскагаспадарчую спэцыялізацыю грамадзкай вытворчасьці». Толькі мэліярацыю вялі шмат дзе дрэнна, але не настолькі, каб з-за гэтага ваяваць. Галоўнае ж, што гэты антысавецкі ўзброены рух выратаваў душы паляшукоў ад ганьбы і комплексу непаўнацэннасьці. Паўтаруся: мы адстраляліся ад Саветаў. І калі паляшукі зараз частка беларусаў, дык гэта значыць — частка беларусаў адстралялася. А тое, што вонкава былі ўзьняты ўкраінскія штандары, толькі лучыць нас з украінцамі крывёю, якую разам пралілі супраць агульнага ворага. І потым, штандар сёньня адзін, заўтра — другі. Вунь той жа Шухэвіч колькі разоў яго мяняў. Галоўнае — за што ваявалі па сутнасьці. Мы — за сябе, за сваё Палесьсе, хоць і думалі дасягнуць гэтага ў межах «самасьційнай» Украіны.

Вось гэтая тэза зьяўляецца, мусіць, галоўнай перашкодай, што замінае дасьледаваць праўду пра тыя падзеі.

У Луцку ў 1988 годзе была выдадзеная брашура, дзе Бульба названы раскольнікам. У нас — камуністы пастаянна ганьбяць УПА. І ў той жа час паляшукі ня могуць далучыць сябе да УПА, бо яна ж была ўкраінскай, а мы — беларусы. Проста памятаюць нашыя людзі звычайную праўду з усімі яе дрэннымі і добрымі праявамі. І кожны памятае сваё. Але цьмянее сьвятло над гэтаю старонкаю нашае гісторыі: паміраюць носьбіты памяці.

Прыйдзе час, і я абавязкова распавяду свайму сыну пра тое, як дзесьці напачатку 50-х гадоў на поўнач ад Янава МДБ накрыла сходку ачольнікаў маленькіх аддзелаў, што дзейнічалі супраць камуністаў. Той хутар быў абкладзены двума коламі гэбістаў. І камандзіры не здаліся. Хату падпалілі, і яны згарэлі разам з сувязной са Львову. А потым, недалёка ад тых мясцін, таксама згарэў Ярмак. Хай гэта толькі легенда, але аб гэтым трэба ведаць. І калі мы будзем аб гэтым ведаць, ніхто не скажа нам: беларусы — бульбашы таму, што ядуць бульбу.

(«КСЭРАКС БЕЛАРУСКІ», № 2. Артыкул надрукаваны са скарачэньнямі.)

м. Вільня.

«Пакуль мы не навучымся будаваць адносіны ва ўсіх сфэрах жыцьця ня «зьверху ўніз», а «зьнізу ўверх», да таго часу будзем рабамі».

Аляксандар Сокал,

лідар апазыцыйнай дэпутацкай групы ў вабласным Савеце.

— А што прапануеце вы, спадар Сокал?

— Неабходна рэарганізацыя. Ня дырэктару школы павінны дасылаць зьверху рэкамэндацыі і «практычныя» парады, а прапановы дырэктара ператвараць ў справы. Тое ж можна сказаць і пра ўладу ўвогуле.

Мне здаецца, што такая структурная адзінка, як вобласьць, аджыла сваё і стала непатрэбнай. Гэта разумеюць шмат хто, але некаторыя трымаюцца за старыя структуры, бо кормяцца зь іх. Пры сапраўды рынкавай эканоміцы іх ня будзе.

— А што замест?

— Нічога. Трэба даць самастойнасьць мясцовым Саветам. Напэўна, яны будуць называцца інакш. Як, не ведаю. Нядрэнна было б зазірнуць ў гісторыю, паглядзець, як раней дзеялася, якія структурныя адзінкі існавалі на Беларусі.

— Якая партыя, або рух, на ваш погляд, здольная зьдзейсьніць такія перамены?

— Цяжка сказаць. Усе існуючыя пакуль што вельмі слабыя і іх узьдзеяньне таксама слабое. Для правядзеньня рэформаў трэба аб'яднацца ўсім дэмакратычным сілам. Няма часу на пустыя палітычныя дэбаты. Вось і благія намеры Вярхоўнага Савету застаюцца толькі намерамі, таму я выказаўся за правядзеньне рэфэрэндуму. Народ, аб якім так многа гаворыцца, застаўся голы і босы. Каля 90 працэнтаў людзей — бедныя.

— Цэны, кажуць, яшчэ будуць расьці. Што б вы параілі людзям?

— «Націскаць» на сваіх дэпутатаў, каб тыя ня спалі на сэсіях, а змагаліся за правы сваіх выбаршчыкаў. Трэба ажыўляць прафсаюзы. Дзеля чаго яны створаны? Зноў жа, каб абараняць людзей. Не працуюць? Трэба прымусіць працаваць! У сёньняшніх умовах, і гэта, напэўна, галоўнае, чалавек сам павінен быць больш актыўным і патрабавальным.

— Вы надаяце вялікую ўвагу дзяржаўнай палітыцы, а ня заклікам накшталт «Кожнаму гараджаніну — кавалак зямлі, каб не памерці з голаду...»

— І зямлю даваць трэба, але й гэта ёсьць палітыка, яна павінна быць накіравана на чалавека.

Чаму ў нас так баяцца сумесных прадпрыемстваў? Кажуць, Захад скупіць усю рабочую сілу. Як скупіць? Зараз, набіраючы тэмпы, ідзе скарачэньне штатаў на ўсіх амаль прадпрыемствах. А рабочаму трэба працаваць, каб жыць. Галоўнае — абы плацілі. Зрэшты, Амэрыка не стала Японіяй з тае прычыны, што там мноства японскіх прадпрымальнікаў.

— Сярод беспрацоўных многа моладзі, вашых вучняў...

— Іх колькасьць яшчэ павялічыцца. Я з жахам чакаю гэтую восень. Што будуць рабіць падлеткі, у якіх яшчэ не склалася жыцьцёвая пазыцыя? Хутчэй за ўсё нам давядзецца канстатаваць павялічэньне злачыннасьці сярод моладзі і падлеткаў. Вось што сумна.

— Раней сказалі б: школа не дагледзела.

— Наконт нашай школы я вось што скажу. Гасьцяваў у знаёмых сваяк з Амэрыкі. Захацелася пахваліцца сваёй школай, яна лічыцца у Лідзе лепшая, бо новая. Здавалася, усё на вышэйшым узроўні. Хадзіў мой госьць, глядзеў, слухаў, а напрыканцы спачувальна так кажа: «У Амэрыцы таксама ёсьць бедныя школы». У нас і школа бедная, і настаўнік, а настаўнік-жабрак можа выхаваць толькі жабрацкую псіхалёгію.

— Да якой катэгорыі вы адносіце сябе: бедных ці забясьпечаных?

— У верасьні вучні-юнкоры бяруць у настаўнікаў інтэрв'ю. У мяне спыталі, ці адчуваю сябе шчасьлівым. Я адказаў так: адносна нашага жабрацкага існаваньня — так, а калі паглядзець на сьвятовы ўзровень... Спадзяюся, дзеці мяне зразумелі.

— Ці хапае часу на штонебудзь па-за школай і дэпутацкімі абавязкамі?

— Малавата часу. Але калі выпадае вольная гадзіна, працую на дачы. Там адпачываеш нават нягледзячы працуючы. Бо сам сабе гаспадар.

Гутарыла Т. КУДРАШОВА,
г. Ліда.

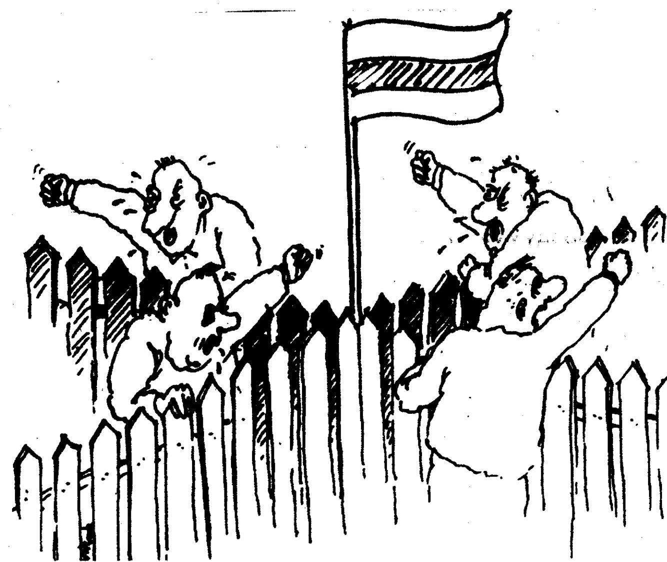
НОВЫ КОНКУРС!
ГУЛЬНЯ-ВІКТАРЫНА «ЦІ ВЕДАЕЦЕ ВЫ СВОЙ ГОРАД?»

ПЕРАМОЖЦАЎ ЧАКАЮЦЬ КАШТОЎНЫЯ ПАДАРУНКІ!

Спонсары гульні-віктарыны фірма «НІКА ІМЕХ», турыстычны цэнтар КАФ «БАЦЬКАЎШЧЫНА», праектна-будаўнічае МП «СЛАВЯНЕ»!

ПЫТАНЬНЕ ДРУГОЕ: якім чынам зьвязаны гэты будынак з паўстаньнем 1863 году?

Адказы дасылаць на працягу 10-і дзён ад дня выхаду нумару.

НА «УЭМБЛІ» — КАНЦЭРТ, У АБЛВЫКАНКАМЕ — ПАСЕДЖАНЬНЕ

Пра канцэрт, што адбыўся 20 красавіка на лёнданскім стадыёне «Уэмблі», вядома многа каму. Гэтае відовішча, прысьвечанае памяці славутага сьпевака Фрэддзі Меркуры, сабрала беспрэцэдэнтную колькасьць гледачоў — больш за 70 тысячаў чалавек.

А на наступны дзень у Гародні адбылося паседжаньне выканкама вабласнога Савету народных дэпутатаў. Чытач, вядома, запытае: а ці ёсьць якая сувязь паміж гэткімі рознымі падзеямі? У адказ нагадаем: Фрэндзі Меркуры памёр у канцы мінулага году ад сындрому набытага імунадэфыцыту. Карацей кажучы,— ад СНІДу. На выканкаме ж якраз адным з пытаньняў была праблема прафілактыкі і барацьбы з гэтай чумой XX стагоддзя, якая ахапіла ўжо 164 краіны сьвету, не абыйшла бяда і Беларусь. Сягоньня, паводле афіцыйных зьвестак, у рэспубліцы налічваецца 71 чалавек, у каторых выяўлена наяўнасьць вірусу СНІДу, у часткі зь іх інфіцыраванасьць перайшла ў хваробу.

27 чалавек з падаронасьцю на СНІД налічваецца на Гарадзеншчыне, але канчатковы дыягназ можна будзе спраўдзіць толькі пасьля адпаведных і даволі працяглых аналізаў. З другога боку, названыя лічбы наўрад ці могуць быць дасканалымі, таму што пакуль тэсты на СНІД праводзяцца ў асноўным з тымі катэгорыямі грамадзян, якія ўваходзяць у групы рызыкі. Так, у мінулым годзе ў вобласьці было праведзена каля 150 тысячаў падобных дасьледаваньняў, што, на першы погляд, няблага. Але ж трэба заўважыць: на Гарадзеншчыне ёсьць, калі можна так сказаць, афіцыйныя зьвесткі толькі аб дзесятку тых ж гомасэксуалістаў. На самай справе іх куды больш, бо, сьцьвярджаюць мэдыкі, гэтым адхіленьнем ад нормы апанавана (з розных крыніц) ад 5 да 10 працэнтаў дарослага насельніцтва.

Выканкам зацьвердзіў мерапрыемствы па прафілактыцы і барацьбе са СНІДам у вобласьці. Яны даволі разнастайныя і шматабяцаючыя, толькі разьлічваць на іх удалы вынік наўрад ці варта, бо нямашака сродкаў выконваць праграму.

Канцэрт на «Уэмблі» даў фонду барацьбы са СНІДам больш за мільён фунтаў стэрлінгаў. Нам жы пра такія сродкі ня сьнілася. А з прагназаў у 1996 г. у рэспубліцы СНІД закране больш за 10 тысячаў чалавек. І каб не апынуцца ў іх ліку, нам усім застаецца спадзявацца толькі на асабістую асьцярожнасьць ды разважлівасьць.

І. ЧАРНУШЧЫК.

ВАШ ПРЫБЫТАК — НАШ КЛОПАТ!

Біржа «ГРОДНА — ЗАХАД»

ЗАПРАШАЕ ДА ЎЗАЕМАКАРЫСНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА АРГАНІЗАЦЫІ І ПРАДПРЫЕМСТВЫ ЎСІХ СЕКТАРАЎ ЭКАНОМІКІ

Валодаючы брокерскімі мейсцамі на біржы «Гродна — Захад», вы зможаце:

— прадаць і набыць каштоўныя паперы, прадукцыю машынабудаваньня і металаапрацоўкі, хімічнай і цэлюлозна-папяровай прамысловасьці, будматэрыялы, электроннае, электрычнае і кабельнае абсталяваньне, тавары народнага спажываньня як за рублі так і за валюту;

— атрымаць дазвол здзяйсьняць біржавыя апэрацыі на ўсіх біржах, якія ўваходзяць у аб 'яднаньне «Белая Русь», размешчаных: Менск, Віцебск, Гомель, Магілёў, Брэст;

— атрымаць апэратыўную інфармацыю па міжбіржавых каналах з усёй тэрыторы СНД, Прыбалтыкі і Закаўказьзя.

Біржа «Гродна-Захад» у складзе аб 'яднаньня «Белая Русь» увайшла ў акцыянернае таварыства «Кангрэс біржаў», якое аб 'ядноўвае вядучыя біржы Расіі, Украіны, Прыбалтыкі, Закаўказьзя з ліцэнзаваньнем міждзяржаўных зьдзелак.

Біржа «Гродна-Захад» валодае аўтаматызавана-камунікацыйнай сістэмай, якая адаптавана і выкарыстоўваецца на буйнейшых біржах СНД і за яе межамі.

Торг на біржы «Гродна-Захад» зьдзяйсьняецца: аўторак, серада, чацьверг, пятніца.

На штотыднёвыя таргі біржы выстаўляюцца 17 класаў тавараў на агульны кошт 1,5 млрд. руб.

Біржавы абарот перавышае 50 млн. руб.

Калі вы хочаце дасягнуць камерцыйнага посьпеху, праквітаньня сваёй справы, самае правільнае рашэньне?!

— стаць кліентам біржы «Гродна-Захад»

Наш адрас: Рэспубліка Беларусь, 230005, г. Гародня, вул. Церашковай, 18 р/р 467924 у філіі Беларускага прамысловаінавацыйнага банку «Прыорбанк» МФО 152101 код 718

Біржавы канал: (0-252)	44-26-53
Факс (0-152)	45-35-98
Тэлефоны:	45-46-10
	45-31-37
	45-31-36

Чакаем вашых прапаноў!!!

КУЛЬТУРНА-АСВЕТНІЦКІ ФОНД «БАЦЬКАЎШЧЫНА»

Гэта:

— рэгіянальны асяродак беларусаў усяго сьвету;

— удзельнік зьнешніх эканамічных стасункаў з правам вядзеньня пасрэдніцкай дзейнасьці ў зьнешніх эканамічных апэрацыях як у валюце, так і ў рублях, а таксама на ўмовах кансігнацыі;

— генеральная ліцэнзія на вываз друкарскай прадукцыі, рэкламных лістоў і буклетаў, друкарскай рэпрадукцыі і фатаграфій.

Фонд, а таксама ўтвараемыя пры ім юрыдычныя асобы вызвалены ад падатку на прыбытак.

Фонд сузаснавальнік дзьвух біржаў: «Гродна—Захад» і «Гародня—біржа», заснавальнік пяці малых прадпрыемстваў.

Запрашаем прадпрыемствы, арганізацыі, кааператывы да супрацоўніцтва.

Тэл. 45-25-94.

ТОЛЬКІ СЯГОНЬНЯ І ТОЛЬКІ ЗА РУБЛІ!

Усе віды брокерскіх паслуг на біржах Рэспублікі Беларусь і за яе межамі — гэта брокерская кантора «ГЕМІНІ».

У Вас ёсць праблемы з набыцьцём сырывіны і рэалізацыяй тавару? Брокерская кантора «ГЕМІНІ» Вам дапаможа!

Прадаём і здаём у арэнду брокерскія мейсцы на біржы «Гродна — Захад» сістэмы біржаў «Белая Русь».

БК «ГЕМІНІ» паведамляе прадпрыемствам, арганізацыям усіх формаў уласнасьці, юрыдычным і фізічным асобам аб правядзеньні далейшага адзінага міжнароднага гандлю на біржы «Гродна — Захад» у складзе «Кангрэса Бірж» з ліцэнзіраваньнем міждзяржаўных зьдзелак.

Мы запрашаем Вас да супрацоўніцтва.

Тэл. 47-14-23, 44-13-12.

ФІРМА «NIKA IMEX»

— продае наложаным плацяжом высокаэфектыўныя тэхналёгіі вырошчваньня шампіньёнаў і вёшанак на садовым участку, у памяшканьні (кошт — 60 руб.);

— забясьпечвае пасадачным матэрыялам (міцэліям);

— запрашае на працу людзей з абмежаванай актыўнасьцю для прадукаваньня сувэніраў (хатняя праца).

Зьвяртацца па адрасу: 231 701, г. Гродна, вул. Кірычэнкі, 13.

«Турыстычны цэнтр КАФ «БАЦЬКАЎШЧЫНА

прапануе турыстычныя паездкі ў Польшчу на 3 дні (4 даляры + 700 руб.) і Санкт-Пэтэрбург — Фінляндыя на 4 дні (35 даляраў + 2500 руб.).

Зьвяртацца па адрасу: турцэнтр «Бацькаўшчына», вул. Савецкая, 10, пакой 3.

ПРАЕКТНА-БУДАЎНІЧАЕ МП «СЛАВЯНЕ»

— продае прадпрыемствам, арганізацыям і насельніцтву фундамэнтныя блёкі коштам 1100 руб. за 1 м³ і пастаўляе іх на мейсца будаўніцтва;

— прымае ў прадпрыемстваў, арганізацыяў і насельніцтва дошкі для прадукаваньня разнастайных сталярных вырабаў.

Кантактны тэл.: 44-81-62.

Культурна-асьветніцкі фонд «Бацькаўшчына» аб 'яўляе конкурс на заступленьне вакантнай пасады сакратара-машыністкі.

Абавязковыя ўмовы: уменьне весьці справаводства на беларускай мове.

Пажадана веданьне ангельскай мовы.

Тэл. 45-25-94

Культурна-асьветніцкі фонд «Бацькаўшчына» запрашае часовыя працоўныя калектывы з сваімі аб 'ёмамі работ.

Аплата да 90%

Тэл. 45-25-94

Турыстычны асяродак культурна-асьветніцкага фонду «Бацькаўшчына» устройвае падарожжа турыстаў у Рэспубліку Польша.

Зьвяртацца: вул. Савецкая, 10, пакой 3.

Брокерская кантора культурна-асьветніцкага фонду «Бацькаўшчына», якая мае мейсцы ў сістэме бірж «Белая Русь» і на біржы «Гародня-біржа», запрашае да супрацоўніцтва.

Тэл. 47-00-65, 44-27-10.

18, ПАНЯДЗЕЛАК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

16.30. Навіны. 16.35. Выяўленчае мастацтва. 7-ы клас. 17.05. Мультфільмы. 17.35. Падзеі. Факты. Меркаванні (Гр.). 18.05. Так гаворыць Біблія. 18.35. Рынак і эканоміка. (Гр.). 19.00. Абласныя навіны (Брэст). 19.10. Наш каментарый. 19.25, 21.25. Студыя «Мэта». 20.10. Палітычны калейдаскоп. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 22.20. Спартыўны тэлекур ´ер. 22.40. НІКа.

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

17.00, 20.00. Новости. 17.25. Футбольное обозрение. 17.55. Мультфильм. 18.10. Телекомпания «Останкино» представляет программы «Сентрал телевижн» (Англия). Художественный фильм «Маргарет Бурк-Уайт». 19.45. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Новая студия представляет: «Ситуация», АТВ «Брокер», «Эхо», «Джемсейшн». В перерыве—Новости. 00.00. «Я внемлю страждущей душой». Фильм-концерт. 00.40. «Конь, ружье и вольный ветер». Художественный фильм.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. Вести. 7.20. Время деловых людей. 8.25. Итальянский язык. 8.55. Первый тайм. 9.10. Пилигрим. 9.55. Досуг. 10.10. Акция «Пеликан» в гостях у Театра сатиры. 11.10. Студия «Нота бене». 11.50. Художественный телефильм. «Санта-Барбара». 44-я серия. 12.40. Крестьянский вопрос. 15.00. Там-там-новости. 15.15. Детский час. 16.15. Школа менеджеров. 16.45. Тинко. 17.00. Трансросэфир. 17.45. Азы карьеры. 19.00. Лицом к России. 19.15. Программа «ЭКС». 19.20. Праздник каждый день. 19.25. Наш сад. 19.30. Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 45-я серия. 20.20. Маленькие музыкальные вечера. 21.00, 22.20. Пятое колесо. 22.00. Вести. Астрологический прогноз. 23.10. В поисках счастливого конца.

ПОЛЬША-I

14.30. Новости. 14.40. Программа дня. 14.45. Механизм рыночной экономики. 15.15. Репортаж с пресс-конференции. 15.20. Документальный фильм. 15.35. Экономика США. 16.05. Репортаж с пресс-конференции. 16.10. Развитие фирм. 16.40. Учительский университет. 17.10. Программа дня. 17.15. Программа для подростков. 18.15. Телеэкспресс. 18.35. Антенна. 19.00. «Эльф». Сериал пр-ва США. 19.30. Страны, народы, события. 20.00. Общественное мнение. 20.15. Спокойной ночи. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.05. Телетеатр. Я. Гловацкий. «Охота на тараканов». 22.35. «Только до рассвета». Теленовелла. 22.55. Развлекательная программа. 23.45. Новости. 00.00. «После своих похорон». Фильм пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

17.25. Приветствие. 17.30. Панорама. 17.40. Зонд. 18.10. Артист и его мир. 18.40. Отчизна. 19.00. Местная программа. 19.30. «Бюро, бюро». Сериал пр-ва Германии. 20.00. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.20. «Двойка» представляет. 20.30. Джаз-программа. 21.00. Большой мяч. 21.30. «Соседи — Беларусь». Документальный фильм. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.40. Положение вещей. 23.00. «Жуткие повести». Сериал пр-ва Англии. 00.00. Документальный фильм. 01.00. Панорама.

19, АЎТОРАК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.30. Раніца рэспублікі. 8.45. «Кракадзіл пустыні». Кінанарыс. 9.00. Выяўленчае мастацтва. 7-ы клас. 9.30. Кінанастальгія. «Брыльянтавая рука». Мастацкі фільм. 16.30. Навіны. 16.35. Беларуская літаратура. 9-ы клас. 17.05. Для дзяцей. Запрашаем ў казку. «Дзівосныя авантуры паноў Кубліцкага ды Заблоцкага». 17.45. Мультфільм. 18.00. Дзённік Прынемання. (Гр.). 18.10. Эканоміка правінцыяльнай гісторыі. 18.40. Тэледыялог. (Гр.). 19.00. Абласныя навіны (Віцебск). 19.10. Наш каментарый. 19.15. Добры дзень, землякі!(Гр.). 20.15. Рэклама. 20.20. Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.25. Тэлебіржа. 21.40. «Брыльянтавая рука». 23.25. НІКа.

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

5.00. Утро. 7.35. Мультфильм. 8.00. Детский музыкальный клуб. 8.45. «Человек, как море». Художественный фильм. 2-я серия. 10.05. Премьера документального фильма «ЮАР: нелегкий путь к победе и сотрудничеству». 10.30. Футбольное обозрение. 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 11.25. Народные сказки и притчи разных стран. 11.35. Ритмическая гимнастика. 12.05, 21.20. Фермата. 12.35. «Очевидное — невероятное». 13.15. «Отец Сергий». Телеочерк. 13.45. Премьера документального фильма «Прага. Дождь и солнце». 13.55. Предприниматель. 14.25. О спорте и не только. К. Ваншенкин. 14.45. «Накануне». Художественный фильм. 1-я серия. 16.00. Телекомпания «Останкино» представляет программы «Сентрал телевижн» (Англия). Мультфильм «Сонный камень». 1-я и 2-я серии. 17.25. Народные мелодии. 17.35. Телекомпания «Останкино» представляет программы «Сентрал телевижн» (Англия). Художественный фильм «Леди Гамильтон». 19.45. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Тема. 21.50. Хореографические композиции. 23.25. Лимпопо. 23.55. Звуковая дорожка. 00.25. «Накануне». 1-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.20, 8.05. Французский язык. 7.50. Осень жизни. 8.35. Детский час (с уроком английского языка). 9.35. Наш сад. 10.05. Азы карьеры. 10.20. Золотая шпора. 10.50. Мастера. 11.50. Художественный телефильм «Санта-Барбара». 45-я серия. 12.40. Крестьянский вопрос. 15.00. Там-там-новости. 15.15. Простор+. 15.45. Студия «Рост». 16.15. Деловая женщина. 16.45. Тинко. 17.00. Трансросэфир. 17.30. Мульти-пульти. 17.45. Криминальные вести. 18.00. Парламентский вестник. 18.15. «Только раз бывает в жизни встреча». Концерт Нани Брегвадзе. 19.20. Праздник каждый день. 19.30. Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 46-я серия. 20.20. Театральный разъезд. 21.00. Без ретуши. 22.20. Астрологический прогноз. Реклама. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. Вечер в Большом зале консерватории, посвященный восстановлению дипломатических отношений России с Израилем.

ПОЛЬША-I

9.00. «Здравствуйте!». 10.00. Новости. 10.10. Дошкольники дома. 10.35. Поговорим о детях. 10.40. Программа дня. 10.45. Выше голову. 11.00. «Династия». Серия 136. 11.50. Выше голову. 12.05. Четверть часа на экране. 12.20. Концерт. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Агрошкола. 13.50. Сырье. 14.05. Свидетели прошлого. 14.20. Физика. 14.50. Наши далекие соседи. 15.00. Химия. 15.30. Что, как, для чего. 15.55. Приключения капитана Ремо. 16.15. Научно-популярный журнал. 16.30. «3-2-1 — контакт». Сериал пр-ва Англии. 17.10. Программа на вечер. 17.15. Для детей. «Тик-так». 17.40. Кино «Тик-така». 18.05. Английский язык для детей. 18.15. Телеэкспресс. 18.35. «Том и Джерри». Мультипликационный сериал. 19.00. «Вторая русская революция». Документальный сериал. 20.00. Журнал потребителей. 20.15. Спокойной ночи. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.05. «Династия». Серия 136. 22.00. Студия публицистики. 23.15. Спортивная студия. 23.45. Вечерние новости. 00.00. «Войска ООН». Документальный фильм. 00.25. Семейный альбом. Американский курс английского языка.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. 8.40. Утро. 9.10. «Диплодоряне». Мультсериал. 9.35. Женский журнал. 10.00. Местная программа. 10.30. Утро. 10.40. «Поколения». Сериал пр-ва США. 11.00. Новости. 11.15. Телеклиника доктора А. Кашпировского. 11.30. Утро. 16.45. Приветствие. 16.50. «Диплодоряне». Мультипликационный сериал. 17.15. Спорт. 17.30. Панорама. 17.40. «Способ постареть» 18.05. Обзор кинохроник. 18.40. Моя молитва. 19.00. Местная программа. 19.30. «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. 19.55. Евровидение. 20.00. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.20. Публицистическая программа. 20.30. Послы. 21.00. Большой спорт. 21.30. Мастера современного кино. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.40. «На юге моей души». Фильм пр-ва Австралии. 00.15. «Жили среди нас». Документальный фильм. 01.00. Панорама.

20, СЕРАДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.30. Раніца рэспублікі. 8.45. «Фарбы Ала-Тао». Кінанарыс. 9.00. Беларуская літаратура. 9-ы клас. 9.30. Студыя «Мэта». 16.30. Навіны. 16.35. Мультфільмы. 18.00. «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). 19.00. Абласныя навіны (Гомель). 19.10. Наш каментарый. 19.15. Якія мы гаспадары? 19.35. «Ну колькі можна пра каханне?». Канцэрт-спектакль. 20.10. Мультфільмы для дарослых. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.25. Кінанастальгія. «Я крочу па Маскве». Мастацкі фільм. 22.45. НІКа.

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

5.00. Утро. 7.35, 17.25. Мультфильмы. 8.20. Телеспектакль для детей «Долой огуречного короля». 9.40. Премьера документального фильма «Иркутские этюды» 10.00. Концерт Олега Майзенберга (Австрия). 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 11.25. В мире моторов. 11.55. Премьера документального фильма «Сон». 12.15. «Под знаком «Пи». 12.55. Блокнот. 13.00. Как добиться успеха». 13.15. Телемикст. 14.20. Сегодня и тогда. 14.45. «Накануне». Художественный фильм. 2-я серия. 16.00. Рок•макс. 17.35. Черный ящик. 18.15. Максима. 18.45. Телекомпания «Останкино» представляет программы «Сентрал телевижн» (Англия). Художественный фильм «Три слепых мышонка». 19.45. Спокойной ночи, малыши! 20.35. «Дураки мы все». Эстрадный спектакль с участием Е. Петросяна. 22.30. Турнир по армрестлингу стран СНГ на приз памяти маршала Г. К. Жукова. 23.25. Пять плюс. 00.10. Международный турнир по пляжному волейболу. 00.35. «Накануне». 2-я серия.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. Вести. 7.20. «Дрезден. Три страницы». Телефильм. 7.30, 8.15. Немецкий язык. 8.00. Досуг. 8.45. Студия «Рост». 9.15. Угол Правды и Ямского поля. 9.30. «К-2» представляет. 11.55. Белая ворона. 12.40. Крестьянский вопрос. 15.00. Там-там-новости. 15.15. Театральный разъезд. 16.15. Христианская программа. 16.45. Тинко. 17.00. Трансросэфир. 17.45. Версия. 18.00. Школа: вчера, сегодня, никогда? 19.20. Праздник каждый день. 19.30. Лицом к России. 19.45. Памяти А. Д. Сахарова. 20.45. «Сыщик». Художественный фильм. 1-я серия. 22.00. Вести. Астрологический прогноз. 22.20. На сессии ВС Российской Федерации. 22.50. «Сыщик». 2-я серия.

ПОЛЬША-I

9.00. «Здравствуйте!». 10.00. Новости. 10.10. Дошкольники дома. 10.35. Поговорим о детях. 10.40. Программа дня. 10.45. Рынок труда. 11.00. «Женщина за прилавком». Фильм пр-ва Чехословакии. 11.50. Рынок труда. 12.05. Народная культура. 12.50. Кофе с шоколадом. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Агрошкола. 13.40. А. Ванет о «Свадьбе». 13.45. Телетеатр. С. Высьпянский. «Свадьба». 15.40. «Сколько в тебе радости?» Документальный фильм. 16.10. Каждый актер своего счастья. 16.40. Учительский университет. 17.10. Программа на вечер. 17.15. Три, четыре... старт. 17.45. «Партнеры». Сериал пр-ва США. 18.15. Телеэкспресс. 18.35. Здоровье. 19.00. «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. 19.30. Энциклопедия II мировой войны. 20.00. Десять минут для министра труда. 20.15. Спокойной ночи. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.05. Спортивная студия. 22.55. «Только до рассвета». Теленовелла. 23.15. Рефлекс. 23.45. Вечерние новости. 00.00. «Дом». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. 8.40. Утро. 9.10. «Космические войска США». Мультсериал. 9.35. Женский журнал. 10.00. Местная программа. 10.30. Утро. 10.40. «Поколения». Сериал пр-ва США. 11.00. Новости. 11.15. Утро. 16.45. Приветствие. 16.50. «Космические войска США». Мультсериал. 17.15. Спортивная программа. 17.30. Панорама. 17.40. Экологический журнал. 18.00. Розыгрыш лото. 18.05. «Албания — ограбленное детство». 18.30. «Африканцы». Документальный фильм. 19.00. Местная программа. 19.30. «Алло, алло». Сериал пр-ва Англии. 20.00. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.20. Тележурнал. 20.30. Песни другу. 21.00. «С течением реки». Сериал пр-ва Австралии. 22.00. Панорама. 22.25. Экспресс репортеров. 23.00. Театральная студия «Двойки». И. Финк. «Стол». 23.55. Конкурс им. А. Рубинштейна в Тель-Авиве. 00.25. Театральная программа. 01.00. Панорама.

21, ЧАЦВЕР

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.30. Раніца рэспублікі. 8.45. «Я крочу па Маскве». Мастацкі фільм. 10.05. «Паэма душы». Мастак Элеанора Сямёнава. 16.30. Навіны. 16.35. Выяўленчае мастацтва. 4-ы клас. 16.55. Мультфільм. 17.30. Для выпускнікоў школ. 18.00. Мы и нашы дзеці. (Гр.). 19.00. Абласныя навіны (Гродна). 19.10. Зачытайце мае пісьмо... 19.15. «Лясная быль». Частка 1-я. 19.35. Коўзкі шлях у дастатак. 20.15. Служба інфармацыі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь паведамляе... 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.25. Творчае маладзежнае аб ´яднанне «Крок» прадстаўляе... 23.25. НІКа.

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

5.00. Утро. 7.35, 17.25. Мультфильмы. 8.00. «Дураки мы все». Эстрадный спектакль с участием Е. Петросяна. 9.55. Премьера научно-популярного фильма «Город открытых дверей». 10.35. Выступает Камчатский камерный оркестр. 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. 11.25. Спорт для всех. 11.55. «Моя жизнь — музыка». Документальный фильм. 12.50. Авиакосмический салон. 13.10. Блокнот. 13.15. Телемикст. 14.20. «Портрет». Телефильм. 14.50. «Хамелеон». Художественный фильм. 1-я серия. 16.00. Телекомпания «Останкино» представляет программы «Сентрал телевижн» (Англия). Мультфильм «Сонный камень». 3-я и 4-я серии. 17.30. ... До 16 и старше. 18.10. Телекомпания «Останкино» представляет программы «Сентрал телевижн» (Англия). Художественный фильм. «Глазами свидетеля». 19.45. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Премьера художественно-публицистического фильма «Человек на все времена». 21.35. Хит-парад «Останкино». 22.50. Мультфильм для взрослых. 23.25. Музыка в эфире. 00.10. Кикбоксинг. Чемпионат мира среди профессионалов. 01.10. «Всего шесть струн». Фильм-концерт.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.25, 8.10. Испанский язык. 7.55. Досуг. 8.40. Без ретуши. 9.35. Памяти А. Д. Сахарова. «Великая хартия вольностей». 10.35. «Джинджер и Фред». Художественный фильм. 12.40. Крестьянский вопрос. 15.00. Там-там-новости. 15.15. «Детские мечты». Премьера многосерийного фильма (Франция). 3-я серия. 15.35. Тема с вариациями. 16.15. Ключ к мировому рынку. 16.45. Тинко. 17.00. Господа-товарищи. 17.15. Россия и мир. 17.45. Экспоцентр представляет... 18.00. Парламентский вестник. 18.15. Студия «Нота бене». 19.20. Праздник каждый день. 19.30. Специальный коммерческий вестник. 19.40. Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 47-я серия. 20.30. Хроно. 21.00, 23,00. Пятое колесо. 22.20. Астрологический прогноз. Реклама. 22.25. Спортивная карусель. 22.30. На сессии ВС Российской Федерации.

ПОЛЬША-I

9.00. «Здравствуйте». 10.00. Новости. 10.10. Дошкольники дома. 10.35. Поговорим о детях. 10.40. Программа дня. 10.45. Приятное с полезным. 11.00. «Эстера Эгато». Сериал пр-ва Венгрии. 12.05. Приятное с полезным. 12.25. После шестидесяти. 12.40. Военно-документальная программа. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Агрошкола. 13.50. «Прекрасный механизм». Документальный сериал. 14.45. Ян Паинлеве и его фильмы. 15.15. Мы живем в Польше. 15.40. Документальный фильм. 15.50. Вокруг света. 16.15. Животные мира. 16.40. Мы взрослые. 17.10. Программа на вечер. 17.15. Для молодежи. «Квант». 18.15. Телеэкспресс. 18.35. Католический журнал. 19.00. «Шерлок Холмс и доктор Ватсон». Сериал пр-ва Англии. 19.25. Животные Америки. 19.55. Право и бесправие. 20.15. Спокойной ночи. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.05. «Детектив из Ниццы». Сериал пр-ва Франции. 22.35. Пегас. 23.05. Тематическая студия. 23.45. Вечерние новости. 00.00. Сатирический журнал. 00.05. Фестивальная студия. 00.20. Театральная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. 8.35. Утро. 9.10. «Новые приключения Хемэна». 9.35. Женский журнал. 10.00. Местная программа. 10.30. Утро. 10.40. «Поколения». Сериал пр-ва США. 11.00. Новости. 11.15. Утро. 16.45. Приветствие. 16.50. «Новые приключения Хемэна». 17.15. Спорт. 17.30. Панорама. 17.40. Журнал купцов и промышленников. 18.05. Редут. 19.00. Местная программа. 19.30. «Марк и Софи». Сериал пр-ва Франции. 19.55. Евровидение. 20.00. «Поколения». Сериал пр-ва США. 20.20. Тележурнал. 20.30. Готический Краков. 21.00. Большой спорт. 21.30. Клиника природы. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 22.40. Без обезболивания. 23.00. «Прими меня». Фильм пр-ва США. 00.30. Международные дни музыки. 01.00. Панорама.

22, ПЯТНІЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.30. Раніца рэспублікі. 8.45. «Сем азёраў». Кінанарыс. 9.00. Выяўленчае мастацтва. 4-ы клас. 9.20. Кінанастальгія. «Сем старых і адна дзяўчына». Мастацкі фільм. 16.30. Навіны. 16.35. Мультфільмы. 17.10. Наша школа — нашы старты. 18.00. «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). 19.00. Абласныя навіны (Магілеў). 19.10. Наш каментарый. 19.15. Банк і рэформа. 19.45. «Лясная быль». Частка 2-я. 20.05. Дзень добры, універсітэт! 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.25. Тэлебіржа. 21.40. «Сем старых і адна дзяўчына». 23.00. НІКа. 23.15. «Вячэрні канал». Інфармацыйна-музычная праграма. (Гр.).

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

5.00. Утро. 7.35. Мультфильм. 8.05. Фильм — детям. «Песни для внучат». 9.15. ... До 16 и старше. 9.55. «Рубаи Хайяма». Фильм-балет. 11.00, 14.00, 17.00, 20.00. Новости. 11.25. Клуб путешественников. 12.15. Играет инструментальный ансамбль «Уголок России». 18.30. Телекомпания «Останкино» представляет программы «Сентрал телевижн» (Англия). Научно-популярный фильм «Тени в лесу». 13.15. Блокнот. 13.20. Бридж. 13.45. Бизнес-класс. 14.25. «По сторону рампы с улыбкой». К. Лучко. 14.45. «Хамелеон». Художественный фильм. 2-я серия. 15.50. Премьера документального фильма «Газовое сообщество в обновленной Европе». 16.00. Телекомпания «Останкино» представлят программы «Сентрал телевижн» (Англия). Мультфильм «Сонный камень». 5-я и 6-я серии. 17.20. Человек и закон. 18.00. Телекомпания «Останкино» представляет программы «Сентрал телевижн». «Просто нормальная девочка». Художественный фильм. «Свадьба бурого медведя». Мультфильм. 18.50. ВиД представляет: «Поле чудес». 19.45. Спокойной ночи, малыши! 20.40. ВиД представляет: «Ток-шоу», «Музобоз», «Антиспид», «Шоу-биржа», площадка «Обоза». В перерыве — Новости. 00.15. Утренняя звезда в ночном эфире.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. Вести. 7.20. Время деловых людей. 8.20, 9.05. Английский язык. 8.50. Досуг. 9.35. Вечерний салон. 12.15. «Лотос». Телефильм. 12.40. Крестьянский вопрос. 15.00. Там-там — новости. 15.15. Первый тайм. 15.30. Фольклор. «Мировая деревня». 16.15. Простор+. 16.45. Тинко. 17.00. Непознанная Вселенная. 17.45. М-трест. 18.00. Программа «ЭКС». 18.10. Белая ворона. 19.20. Праздник каждый день. 19.30. Параллели. 20.00. Артобстрел. 20.55. На сессии ВС Российской Федерации. 21.25. «К-2» представляет фильм «Долгая счастливая жизнь». В перерыве — Реклама. Вести. Астрологический прогноз.

ПОЛЬША-I

9.00. «Здравствуйте». 10.00. Новости. 10.10. Дошкольники дома. 10.40. Программа дня. 10.45. Школа для родителей. 11.00. «Наследство Гульденбургов». Сериал пр-ва Германии. 11.45. Школа для родителей. 12.00. Программа сельскохозяйственной редакции. 12.40. Моя молитва. 13.00. Новости. 13.10. Программа дня. 13.15. Агрошкола. 13.45. Приглашает образовательное телевидение. 14.00. Телепластикон. 14.20. Эко-лего. 14.40. Ислам. Легенды и действительность. 15.10. Азбука экономики. 15.15. Если не Оксфорд, то что? 15.35. Граница. 15.45. [illegible] другой документ. 16.15. Школа жен. 16.35. Учительский университет. 17.10. Программа дня. 17.15. Для самых маленьких. 18.05. Английский язык для детей. 18.15. Телеэкспресс. 18.35. Лаборатория. 18.55. За рулем. 19.00. «Наследство Гульденбургов». Сериал пр-ва Германии. 19.50. Теле-аудио-видео. 20.15. Спокойной ночи. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.05. «Победа любви». Сериал. 21.35. «Только до рассвета». Теленовелла. 22.55. Публицистическая программа. 23.20. Польские зоопарки. 23.45. Вечерние новости. 00.00. Фестивальная студия. 00.15. Программа французского телевидения. 01.45. Ночь со звездами.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. 8.40. Утро. 9.10. «Супермен». Мультсериал. 9.35. Женский журнал. 10.00. Местная программа. 10.30. Утро. 10.40. «Поколения». Сериал пр-ва США. 11.00. Новости. 11.15. Утро. 16.45. Приветствие. 16.50. «Супермен». Мультсериал. 17.15. Из Краковского архива. 17.30. Панорама. 17.40. Развлекательная программа. 18.10. Документальный фильм. 19.00. Местная программа. 22.00. Панорама. 22.30. Спорт. 23.30. «Заложник». Фильм пр-ва США. 01.00. Панорама. 01.10. Рок-ночь.

23, СУБОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.30. Раніца рэспублікі. 8.45. «Крадзёж». Мастацкі фільм. 1-я серыя. 10.00. Паказвае Брэст. 11.00. Тыдзень планеты. 11.15. Праграма мультфільмаў. 12.00. 20 мінут рэдактара. 12.20. П. І. Чайкоўскі. Сімфонія № 6 «Патэтычная». 13.10. «Суперкніга». Мультфільм. 3-я серыя. 13.45. «Хто гэты чалавек?». Мастацкі фільм з субцітрамі. 15.15. Беларускі тэатр спорту. 16.00. «Дэбюты». Саюз кампазітараў Беларусі прадстаўляе... 16.40. «Аб ´ектыў-тэатр». На Балтыйскай вясне-92. 17.55. Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Тарпеда» (Мінск) — «Металург» (Маладзечна). 2-гі тайм. 18.45. Працістаянне. 19.35. Опера «Вайна і мір». Фрагменты спектакля. 20.40. Калыханка. 21.00. Панарама. 21.25. Тэлебіржа. 21.40. «Сінема» прадстаўляе: мастацкі фільм «Баль» (Францыя-Італія). 23.25. НІКа. 23.40. Футбол-92. Вынікі тура. Чэмпіянат Беларусі. «Гомсельмаш» (Гомель) — «Дынама» (Мінск). 2-гі тайм.

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

6.30. Субботнее утро делового человека. 7.30. Мультфильм. 7.45. Содружество. 9.00. Радио «Труба». 9.30. Медицина для тебя. 10.10. Центр. 10.50. Антология музыки. 11.20. Это вы можете. 12.00. Телекомпания «Останкино» представляет программы «Сентрал телевижн» (Англия). Документальный фильм «Кислотный дождь». 13.00. Госпожа удача. 14.00, 20.00. Новости. 14.25. Премьера документального фильма «Красная империя». Фильм 7-й. 15.25. Книжный двор. 16.15. Выступает Гасо. 16.20. Красный квадрат. 17.00. Телекомпания «Останкино» представляет программы «Сентрал телевижн» (Англия). Художественный фильм «Книга джунглей». 18.45. Театр +ТВ. (К 50-летию А. Калягина). 19.45. Спокойной ночи, малыши! 20.40. Телекомпания «Останкино» представляет программы «Сентрал телевижн» (Англия). Художественный фильм. «Пропавшая без вести». 22.30. Волейбол. Первенство мировой лиги. Мужчины. Сборная Японии — сборная СНГ. В перерыве — Новости. 23.50. Концерт из произведений И. Кальмана.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. 7.20. Родники. 8.00. Баскетбольное обозрение НБА. 8.30. Параллельные миры. 9.15. Признание в любви. 9.30. Программа «03». 10.00. Видеоканал «Плюс одиннадцать». 11.15. Как жить будем? 12.00. Русская печь. 12.30. «Бурда моден» предлагает... 13.20. «Ледяная внучка». Художественный фильм. 14.30. Шарман-шоу. 16.00. Пилигрим. 16.55. Документальная панорама «Рудольф Нуриев как он есть». 17.45. Парламентский вестник. 18.00. Кабаре «Околесица». 19.20. Праздник каждый день. 19.30. Музыка в стиле пепси. 21.30. Маски-шоу. 22.20. Астрологический прогноз. Реклама. 22.25. «Вторая попытка Виктора Крохина». Художественный фильм. 00.05. Экзотика.

ПОЛЬША-I

8.30. Программа дня. 8.35. Вести. 8.55. Все об огороде. 9.20. Из Польши. 9.30. Агрорынок. 10.00. Новости. 10.10. «Зерно» — программа католической редакции для детей. 10.35. Программа для детей и молодежи. 11.30. Английский язык для детей. 11.35. «Черепашки ниндзя». Мультсериал. 12.00. Программа французского телевидения. 12.30. Телеконцерт пожеланий. 13.00. Новости. 13.10. Путешествия далекие и близкие. 13.50. Эко-эхо. 14.00. Военно-публицистическая программа. 14.30. Мы и мир. 15.00. «Утиные истории». Мультфильмы У. Диснея. 16.20. Из архива телетеатра. 17.15. Партнеры. 18.15. Телеэкспресс. 18.35. Журнал искусств. 19.00. «Детектив в сутане». Сериал пр-ва США. 19.45. С камерой среди зверей. 20.00. Тележурнал для детей. 20.10. Спокойной ночи. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.00. Польские зоопарки. 21.20. Художественный фильм. 23.00. Вечерние новости. 23.15. Партнеры. 00.15. Спортивная суббота. 00.45. Фестивальная студия. 01.00. Ночное кино. Художественный фильм.

ПОЛЬША-II

8.30. Панорама. 8.35. Военно-публицистическая программа. 9.00. Утро. 9.20. Мультфильм. 9.45. Журнал для женщин. 10.10. Польская выставка в Швеции. 10.40. «Такие одинокие». Программа для глухонемых. 11.00. Сообщество в культуре. 11.30. Тележурнал. 11.40. Театральная программа. 12.00. Польская кинохроника. 12.10. Академия польского кино. 14.00. Животные мира. 14.30. Киномания. 15.00. Развлекательная программа. 15.30. На полях Италии. 16.10. Спортивная студия. 17.00. Программа на вечер. 17.05. Телетурнир. 17.25. Розыгрыш лото. 17.30. Панорама. 17.40. Развлекательная программа. 18.10. «Аэропорт». Сериал пр-ва Германии. 19.00. Местная программа. 19.30. Месяц Франции в Польше. 21.00. Концерт камерного оркестра «Амадеус». 22.00. Панорама. 22.25. Слово на воскресенье. 22.30. Культурно-публицистическая программа. 23.10. «Бангкок Хилтон». Сериал пр-ва Австралии. 00.10. Концерт. 01.00. Панорама.

24, НЯДЗЕЛЯ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.30. Раніца рэспублікі. 8.45. «Крадзёж». Мастацкі фільм. 2-я серыя. 10.00. Парады ўрача. 10.25. Далучэнне. «Наваі». 11.40. Вас выклікае Спартландыя. 13.00. НІКа. 13.45. Герой леташняга леду. 14.25. «Савітар-цэнтр». Урокі касметолага. 15.20. «Не ў сіле Бог, а ў праўдзе». Тэатралізаванае прадстаўленне. 16.35. Сёння ў дзіцячым музычным тэатры... 18.10. Мультфільм. 18.30. «Узлёт натхнення». Спявае Наталля Кастэнка. 19.00. Да Дня славянскага пісьменства і культуры. 20.00. Панарама. 20.25. Паэтычная гасцеўня. 20.40. Калыханка. 21.00. Запрашаем на вячоркі. 21.45. «Сінема» прадстаўляе: мастацкі фільм «Бераг правы, бераг левы» (Францыя).

I КАНАЛ. ОСТАНКИНО

6.00. Час силы духа. 7.00. Ритмическая гимнастика. 7.30, 11.25. Мультфильмы. 8.05. Тираж «Спортлото». 8.15. С утра пораньше. 8.55. Праздник славянской письменности и культуры. Литургия. Торжественное богослужение. 9.40. Возможно все. 10.10. Новые имена. 10.45. Помоги себе сам. 11.45. Марафон-15. 12.35. Премьера художественного телефильма «Богатые тоже плачут» (Мексика). 14.00, 17.45. Новости. 14.20. Диалог в прямом эфире. 15.00. Кимоно-шоу. 15.40. Премьера художественного фильма для детей «Кто там?». 15.55. Панорама. 16.35. «Кто с нами?» Передача 13-я. 16.55. Уолт Дисней представляет... 18.00. Телелоция. 18.20. Клуб путешественников. 19.20. Впервые на телеэкране художественный фильм «Чернов, Chernov». 21.00. Итоги. 21.45. Праздник славянской письменности и культуры. «Любовью и единством спасемся». Торжественный концерт.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. Вести. 7.20. Презентация международной благотворительной программы «Новые имена». 8.20. Документальная панорама. 9.20. Хотите — верьте. 9.50. «Суперкнига». Мультфильм. 13-я серия. 10.15. Аты-баты... 10.45. Праздник славянской письменности и культуры. Репортаж со старой площади г. Москвы. 11.50. Петербургский миф. 12.30. Мегаполис. 13.20. Российская энциклопедия. 14.50. Шереметьевские ансамбли. 14.30. Телевизионный театр России. 16.00. В мире животных. 17.00. Чемпионат мира среди профессионалов НБА. 18.00. Весенний бал в Колонном зале Доме союзов. 19.20. Праздник каждый день. 19.30. Премьера художественного телефильма «Маги» (Франция). Фильм 12-й. 20.00. Лицом к России. 20.15. Экспоцентр представляет... 20.20. «Начало». Художественный фильм. 22.00. Вести. Астрологический прогноз. 22.20. Спортивная карусель. 22.30. Рок-кафе. 23.00. Лясы.

ПОЛЬША-I

8.55. Программа дня. 9.00. Сельское хозяйство в мире. 9.15. Программа сельскохозяйственной редакции. 9.35. Что выгодно крестьянам. 10.00. Телеутро. 10.55. Английский язык для детей. 11.00. Кино телеутра. 11.30. «Австралия». Документальный сериал. 12.30. Публицистическая программа. 13.30. «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. 14.10. Театр для детей. «Голый король». Часть 3. 14.55. В старом кино. 17.05. Музыкальная программа. 17.55. «Бизнес». Телеклуб деловых женщин. 18.15. Телеэкспресс. 18.35. 7 дней — мир. 19.05. «Парадайс — значит рай». Сериал пр-ва США. 20.00. Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. 20.30. Главный выпуск новостей. 21.05. «Семья Штраусов». Сериал пр-ва США. 22.05. Спортивное воскресенье. 22.35. Концерт лауреатов фестиваля студенческой песни. 23.35. Мир мультфильмов. 23.55. Репортаж. 00.25. Вокруг большой сцены.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели. (для глухих). 9.00. Фильм для глухих. «Семья Штраусов». 9.55. Слово на воскресенье. 10.00. Приветствие. 10.10. «Ребусы». Телетурнир. 10.30. Местная программа. 11.30. Программа для детей. 12.30. Музыкальная программа. 12.50. Экологическая программа. 13.30. Развлекательная программа. 13.40. Путешествия во времени и пространстве. 14.30. Авто. 15.00. Для молодежи. 15.25. Спортивная студия. 16.10. Публицистическая программа. 16.35. «Дух чернобородого». Фильм пр-ва США. 17.25. Программа дня. 17.30. Панорама. 17.40. До трех раз искусство. 18.10. Большая игра. 19.10. Обзор спутникового телевидения. 20.00. Портрет профессора Т. Вронского. 21.00. Телеконференция. 21.40. Международные дни музыки. 22.00. Панорама. 22.30. Гость «Двойки». 23.00. «На границе тени». Фильм пр-ва США. 00.20. Джаз-клуб. 01.00. Панорама. 01.10. Джаз-клуб.

● СПОРТ ● СПОРТ

НА ЗЯЛЁНЫМ ПОЛІ... КАНДРАТ КРАПІВА

Сёлетняя вясна адметная на Беларусі ня толькі страйкамі салігорскіх шахцёраў ды шматлікімі сьвецка-рэлігійнымі сьвятамі. Дзень 18 красавіка, не заўважаны шырокай грамадзкасьцю, назаўсёды ўвайшоў у гісторыю як дзень старту першага нацыянальнага чэмпіянату РБ па футболу. Нагадаем, што ўпершыню ў розыгрышы бяруць удзел усе мацнейшыя клюбы нашай краіны на чале з флягманам — менскім «Дынама». Гонар Гарадзеншчыны ў трох лігах абараняюць 6 камандаў (па дзьве ў лізе). У 1-ым дывізіёне барацьбу вядуць гарадзенскі «Хімік» (менавіта зь ім зьвязаны пэўныя надзеі нашых заўзятараў), а таксама лідзкі «Абутнік». Апошні, бадай найбольш тытуляваны клюб Беларусі 80-х гадоў. «Абутнік» 4 разы станавіўся чэмпіёнам, двойчы быў трэцім. Але ўсё гэта ў мінулым, а цяпер маладым хлопцам зь Ліды трэба замацавацца ў кампаніі мацнейшых.

Звяртае на сябе ўвагу тапанімічнае ўбоства назоваў пераважнае большасьці беларускіх камандаў: сярод 48 удзельнікаў усіх трох лігаў ажно тры «Хімікі» (дадайце сюды яшчэ «Хімвалакно» і «Нафтан»), «Трактары», «Будаўнікі» (цікава, чаго?), «Гом-» і проста «Сельмашы». І зусім ужо пачварна выглядаюць недарэчныя абрэвіятуры СКБ, СКІФ-РШВСМ, ЗЛІН. На гэтым фоне самавіта гучаць рэчыцкі «Ведрыч» і слонімскі «Альбэрцін». А вось мастоўскі «Нёман» літаральна за дзень да пачатку турніру быў «перахрышчаны» у «мілагучны» «Дрэваапрацоўшчык». Неманежліва ўявіць каб, напрыклад, уладальнік сусьветна вядомае аўтамабільнай фірмы і клюбу «Ювэнтус» спадар Аньелі наважыўся зьмяніць назову сваёй каманды на «Фіят». У нас жа назіраецца яўная спадкаемнасьць тых часоў, калі ў пашане былі найменьні накшталт «Экскаватортяжстрой».

Увогуле, уся беларускасьць першага нацыянальнага чэмпіянату пакуль зводзіцца да ўздыманьня дзяржаўнага сьцягу ды тэлерэпартажаў У. Навіцкага. Зрэдчасу «рэцыдывы» беларушчыны ўсё ж праяўляюцца, праўда, у кур ´ёзным выглядзе. Так, дыктар стадыёну «Чырвоны сьцяг» (па-ранейшаму стадыён «чырвоны»?) Ю. Алексін неяк, робячы рэкляму чарговай гульні, паведаміў, што ў складзе маладэчанскага «Мэталюргу» выступіць... Кандрат Крапіва. Прысутныя зайшліся гамэрычным рогатам, а дыктар, схамянуўшыся, вытлумачыў, што ён меў на ўвазе Георгія Кандрацьева.

Зьвернемся напрыканцы да спартыўных вынікаў. Згуляна пяць тураў. «Абутнік» здабыў толькі адно вачко і замыкае пакуль турнірную табліцу, не забіўшы, на жаль, ані воднага гала. Больш пасьпяхова выступае «Хімік». У яго тры перамогі (усе на сваім полі) і два паражэньні, розьніца мячоў — 8-8. Самыя выніковыя С. Кароза і Ю. Мазурчык (па тры галы). Нагадаем, што дзеля таго, каб перайсьці на традыцыйную эўрапейскую сыстэму розыгрышу восень-вясна, першы чэмпіянат РБ пройдзе ў адзін круг.

У. ХІЛЬМАНОВІЧ,
сябра Асацыяцыі спартыўнай прэсы Беларусі.

«НЁМАН» НА РАЗДАРОЖЖЫ

4 мая — апошні дзень хакэйных сустрэчаў у першай лізе чэмпіянату СНД, аднак гульні для гарадзенскага «Нёману» скончыліся яшчэ ў канцы красавіка. Сталася гэта з тае нагоды, што выдаткоўваць вялікія грошы на паездкі ў расейскія гарады Іжэўск, Электрасталь і Новачэбаксарск дзеля безпэрспэктыўнага чэмпіянату СНД папросту неразумна. «Нёман», як і іншыя клюбы, заранёў зышоў з дыстанцыі і цяпер думае пра новы сэзон: дзе будзе гуляць наша каманда, дагэтуль невядома. З-за малой колькасьці клюбаў на Беларусі, дэфыцыту штучных пляцовак праводзіць паўнацэнны чэмпіянат РБ Фэдэрацыя хакею наўрад ці будзе. Застаецца адно — падацца да суседзяў. Ёсьць тры варыянты: браць удзел у вадкрытых чэмпіянатах Расеі, Прыбалтыкі і Польшчы. Пакуль найбольш рэальны польскі лёд, але канчатковага адказу з Варшавы няма.

Не чакаючы новага чэмпіянату, «Нёман» ужо зараз старанна заняўся падрыхтоўкай складу каманды. Галоўны трэнэр Анатоль Варывончык вызваліў адразу пяцёх вядучых гульцоў: абаронцу В. Сьвіта, нападаючых Д. Мядзьведзева, А. Паўлючэнку, І. Стэфаковіча і І. Давыдава, а на іх месцы запрасіў у каманду другіх хакэістаў — варатара Івана Шышова з Электрасталі, абаронцу Рыната Алізарава і нападаючага Імара Кадырава з Уфы. Сьпіс дэбютантаў «Нёмана» яшчэ не канчатковы. Заўважым: усім хакэістам усяго толькі па 18 гадоў. «Нёман», відаць, узяўся ствараць новую каманду не на словах. Застаецца спадзявацца, што хакэісты хутка пацешаць нас перамогамі і цікавай гульнёю.

«РЫТМ»: БЯЗ КУБКА

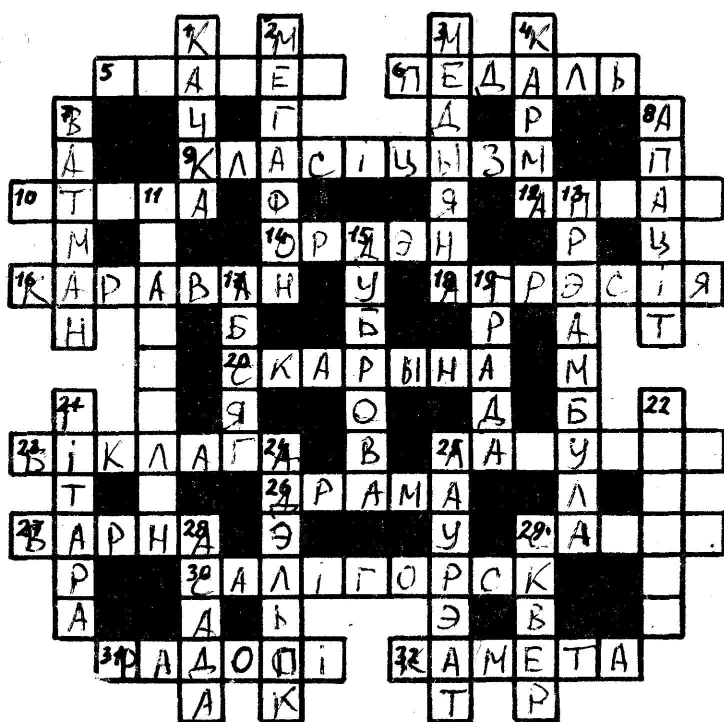
З Галяндыі вярнулася жаночая каманда па хакэю на траве «Рытм», якая брала ўдзел у розыгрышы Кубку ўладальнікаў кубкаў эўрапейскіх краін. Вынік яе выступленьня — шостае месца. Нагародны дар пераможцаў, які атрымала каманда ў мінулым годзе, на гэты раз давялося саступіць ангельскаму клюбу «Фірст Пэрсонэл» з гораду Годфілду.

Чатыры дні запар над стадыёнам у Вухце лунаў белчырвона-белы сьцяг, які знарок прывезьлі з сабою ў Галяндыю гарадзенкі. Напэўна ўпершыню на міжнародных спаборніцтвах беларуская каманда брала ўдзел пад сваім сьцягам, таму што Фэдэрацыя хакею на траве рэспублікі ўжо афіцыйна прызнаная ў Эўропе.

Вось як скончыліся гульні з удзелам нашай каманды: «Рытм» — «Ам ´ен» (Францыя) — 5:2 (галы забілі Т. Багдановіч, М. Чарных, М. Русіна і С. Міхайлава (два), «Рытм» — МОП (Нідэрлянды) — 1:3 (В. Крамарэнка), «Рытм» — СКІФ (Масква) — 0:3. У сустрэчы за пятае — шостае месца гарадзенкі прайгралі зь лікам 1:5 гішпанскаму «Рэалу» з Сан-Сэбасьцяну.

Тым ня менш шостае месца ня трэба лічыць трагедыяй, бо прайграў «Рытм» хакэісткам з тых краінаў, дзе гэты від спорту мае шматгадовыя традыцыі. Да таго ж гарадзенскія хакэісткі захавалі для рэспублікі месца ў вышэйшай групе эўрапейскага кубкавага турніру і на 1993 год.

І. НАВАДВОРСКІ.

КРЫЖАВАНКА № 3

Па гарызанталі. 5) Французскі пісьменнік 19 ст. 6) Нажны рычаг у машынах, музычных інструментах. 9) Напрамак у літаратуры і мастацтве 17—18 ст. 10) Спалучэньне націскнога з адным ці двума ненаціскнымі складамі ў вершаваным радку. 12) Нагляд за кім-небудзь. 14) Знак узнагароды. 16) Група суднаў, якія ідуць адно за адным. 18) Узброены напад адной дзяржавы на другую. 20) Славуты беларускі першадрукар. 23) Паходная ёмістасць для вады. 25) Сумка для пораху і шроту ў паляўнічых. 26) Літаратурны твор для пастаноўкі на сцэне. 27) Буйны партовы горад у Балгарыі. 29) Пясчаны ўраган. 30) Горад беларускіх шахцёраў. 31) Горы на мяжы Польшчы і Чэха-Славакіі. 32) Нябеснае цела.

Па вертыкалі. 1) Свойская птушка. 2) Прыстасаванне для ўзмацнення чалавечага голасу. 3) Адрэзак, які спалучае вяршыню трохвугольніка з сярэдзінай процілеглай стараны. 4) Задняя частка судна, лодкі. 7) Тоўстая папера высокага гатунку. 8) Алюмініевая руда. 11) Незасыхаючая маса з гліны, воску і алею. 13) Уступная частка міжнароднага дагавору. 15) Дубовы гай. 17) Далягляд. 19) Ланцуг невысокіх гор, узгоркаў, 21) Струнны музычны інструмент. 22) Адміністрацыйна-тэрытарыяльная адзінка. 24) Паэма Я. Коласа (1946). 25) Асоба, якой прысуджана ганаровая прэмія. 28) Акружэнне ўмацаванага месца з мэтай яго захопу. 29) Невялікі грамадзкі сад.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКУ, ЗЬМЕШЧАНУЮ Ў ПЕРШЫМ НУМАРЫ «ПАГОНІ»

1. Арлоўскі. 2. Рахленка. 3. Нумізмат. 4. Мурадэлі. 5. Чарнавус. 6. Глыбокае. 7. Кнігаўка, 8. «Паядынак». 9. Вахмістр. 10. «Трыбунал». 11. Гаўрылаў. 12. «Георгікі». 13. «Сьвятлана». 14. Пантэізм. 15. Кучаравы. 16. «Гарызонт». 17. Маргелан. 18. Дзянісаў. 19. Натынгем. 20. Вагранка. 21. Каверкот. 22. «Снеданне». 23. Барацьба.

Склаў А. Ільвёнак.

ТЭСТ

«Ці есць у тваёй душы сэнтымэнтальнасьць?»

1. Як ты рэагуеш на чульлівую сцэну ў фільме?
А) Абліваюся слязьмі — 5.
Б) Часамі прыкладаю да вачэй хустку — 3.
В) Што гэта значыць «чульлівая»? — 1.

2. Якія фільмы табе больш да спадобы?
А) Каўбойскія — 1.
Б) Пра шчасьлівае каханьне — 3.
В) Пра няшчаснае каханьне — 5.

3. Ты ўвечары глядзіш тэлевізар. Ідзе рэпартаж пра жудасьці вайны. Як ты рэагуеш?
А) Мне робіцца нядобра, не магу на гэта глядзець — 5.
Б) Абыякава. Такія кадры паказваюць штодня — 1.
В) Выключаю тэлевізар — 3.

4. Каго ты больш шануеш:
А) славутую законьніцу матку Тарэзу — 5;
Б) ані вадно прозьвішча ня прыходзіць у галаву — 1;
В) мне заўсёды падабаўся Гарбачоў — 3.

5. Ці любіш ты ўпрыгожваць стол кветкамі або сьвечкамі!
А) Калі на стале ёсьць добрыя стравы і напіткі, кветак можа й ня быць — 1.
Б) Так, бо вельмі прыемна есьці за прыгожым сталом — 5.
В) Падабаецца, але толькі ў сьвяточныя дні — 3.

6. Як ты рэагуеш, калі табе нечакана прыносяць у падарунак кветкі!
А) Дзякую, бо гэта вельмі прыемна — 3.
Б) Не разумею, нашто гэткія выдаткі — 1.
В) Адчуваю сябе шчасьлівай — 5.

7. Ты бачыш, як па вуліцы едзе машына з жаніхом і нявестай. Якія думкі праносяцца ў тваёй галаве!
А) «Хай жывуць шчасьліва!» — 3.
Б) «Нявеста такая прыгожая! Які шчасьлівы жаніх!» і шукаеш хустку, каб ацерці сьлёзы — 5.
В) «Праз год яны пададуць на развод» — 1.

8. Спартыўная каманда твайго горада або рэспублікі перамагла. Спарцмэнаў віншуюць, гучыць урачысты гімн. Што ты адчуваеш!
А) Гордасьць і шчасьце, аж нават сьціскаецца ў горле — 5.
Б) Прыемна, што нашы перамаглі — 3.
В) А-а, было б з-за чаго радавацца — 1.

9. Некалі ты чытала кнігу, якая цябе вельмі ўзрушыла. Ці плакала ты?
А) Плакала ледзьве не над кожнай старонкай — 5.
Б) Часамі плакала — 3.
В) Я ніколі ня плачу — 1.

10. Ці бывае ў годзе дзень, калі ты бываеш больш чульлівай, чым звычайна!
А) Так, гэта мой дзень нараджэньня — 3.
Б) Таких дзён многа — 5.
В) Не — 1.

Вынікі.

41—50 ачкоў. ты вельмі добры і чульлівы чалавек, спачуваньне — адметная рыса твайго характару. І ў гэтым няма нічога дрэннага. Ня трэба саромецца, калі ня можаш стрымаць свае пачуцьці.

25—40 ачкоў. Ты стрымліваеш свае эмоцыі і пачуцьці, ня хочаш, каб цябе назвалі «сэнтыментальнай дурніцай». Аднак стрыманасьць даецца табе цяжка, часамі ты губляеш сваю разважлівасьць.

Меней 25 ачкоў. Сэнтымэнтальным назваць цябе вельмі цяжка, гэта не твая рыса характару. Аднак у глыбіні душы ты чульлівы, добры чалавек. Ці патрэбныя табе гэтая маска жорстасьці і раўнадушша?

Заснавальнік: культурна-асветніцкі фонд «Бацькаўшчына».

Аўтары надрукаваных артыкулаў нясуць адказнасьць за падбор і дакладнасьць прыведзеных фактаў, цытатаў, эканамічных дадзеных, асабістых імёнаў, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў артыкулах зьмешчаны дадзеныя, якія ня падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рукапісы не рэцэнзуюцца і ня вяртаюцца.

Адрас рэдакцыі: г. Гародня, вул. Савецкая, 10.
Рэдакцыйная калегія.
Гарадзенская абласная узбуйненая друкарня, 230023, г. Гародня, вул. Паліграфістаў, 4.
Тыраж — 2057 асобнікаў. Зак. 1952
Кошт 1 рубель.
Нумар падпісаны да друку 14.05.92 г.